

ONZE VOGELS

43e jaargang no. 12, 1982

Losse verkoop f. 3,75

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

copy

Vogel

BONDSBUREAU

Aletta Jacobestraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend: 08.00 tot 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), B.J. Bos, A. Dommerholt,
J.J. Krol, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh.M. van Pelt en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouweweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7886 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Evertsenlaan 62,
3843 EM Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2566 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

Mevr. C. v.d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 55 98 14.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,—, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 42,50, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wilt ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, wende men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Gras- en Grote parkieten

J.F.R. Burm, Burg. Geirnaerdstraat 23,
4564 CR St. Jansteen, telefoon (01140) 1 42 29
Entree f 5,—.

Insecten- en vruchtenetende vogels

P.J. van Damme, Molenwater 61,
4331 SE Middelburg, telefoon (01180) 1 30 97
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58
Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—.

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 18 80
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

Zebra-vinken

J.G.J. van Valkenburg, Mergelwal 16,
3432 ZM Nieuwegein, telefoon (03402) 3 97 70
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking, bij vooruitbetaling, op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnee: OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

Vogels

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 51.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels“, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod“.

Vragen over?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26, 5535 TN Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4505 PM Zuidzande.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4947 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Meijenhage 87, 3085 CG Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. van der Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 24 januari 1983

IN DIT NUMMER

	pag.
Mijn ervaringen met Lories	512
De groene- of smaragdbreedbek	516
Uw vraag, ons antwoord	517
35e Deutsche Meisterschaft D.K.B.	517
Regulerende factoren bij de zangvogelkweek	518
Kampioenstentoonstelling 1982/83	520
Iris	520
Ervaringen met Lamprotornis superbus	521
Zorgvuldigheid geboden	523
Kweekervaringen met de vijfkleurennon	524
Zilverdiamantduif	527
Mussen? Waar niet?	528
Zilvermachtegaal	530
Het genus agapornis	532
Foto's van een hobby 12	534
Exotische vogels, huisdieren JA of NEE	535
'n Nuchtere koele bries door de schuchtere kolibries	536
Het kweken met Europese wildzangvogels	538
Paarse dovenetel	540
kalender 1982	541
De volièrre van de maand	542
Geslachtsrijpe leeftijd	548
N.B.v.V. Boekenservice	545
Vraag en Aanbod	546
Inhoudsopgaven 1982	555

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

	pag.
Harteveld Hoos & Heijermans b.v.	514
F. Thijssen Mill, Joma print	516
Gehu	520
Wolro, L.S.M., Orni Mondo	522
CéDé Vogelvoeders b.v.	526
G.J. van Gelder b.v.	538
Fa. N. v. Dijk, N.B.v.V. Service	539
Kalender N.B.v.V.	540
CéDé eivoerders	542
Vogel '83	543
H. Dijks	544
Fauna Metaalwaren b.v.	546
Kasper Faunafood, W. Rouppe van der Voort, Bogena	547
Blankenstijn's Pet Farm b.v., van Wijngaarden, Animal, Corton	548
Van Keulen	549
Fauna, metaalwaren b.v.	550
Sabri Pet Supplies	551
V.V.R. Vogelvoederfabriek	552
404	554
Witte Molen	536

Foto voorplaat: Purperneklori
Vogelpark Walsrode/Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

mijn ervaringen met Lories

Er zijn in de loop van de laatste jaren, regelmatig artikelen in 'Onze Vogels' gepubliceerd over de ervaringen in het houden en kweken van lories. Mijn interesse voor deze vogels is jarenlang sluimerend gebleven. De belangstelling voor deze schitterende en interessante vogelsoort, werd bij mij reeds gewekt in het jaar 1960 en wel in het land waar de meeste soorten lories voorkomen, Nieuw Guinea. Mijn kennis en ervaring op het gebied van vogels in het algemeen was toen echter nog zeer gering. Weliswaar hield ik vóór deze periode reeds vogels, maar dat beperkte zich tot enige 'huiskamervogels' en mijn kennis van de gevederde vrienden was nog zeer gering.

Toen ik eenmaal was ingeburgerd op het eiland Biak, kwam ik meerdere malen in het bezit van diverse soorten vogels, die ik voor een prijke kocht van de lokale bewoners.

Zo hield ik achtereenvolgens een grote geelkuikakatoe, een purperneklorie, een koningslorie en een vrouwelijke edelpapagaai. Tussen de herinnering aan deze vogels en de toevoeging van de juiste benaming ligt thans ongeveer 20 jaar.

Zowel edelpapagaai als koningslorie, kon ik toen menigmaal in de vrije natuur waarnemen. Later verhuisde ik naar het toenmalige Hollandia en daar kwam ik, enige tijd voor mijn terugkeer in Nederland, in het bezit van een Salvadori's Lorie, die ik naar Nederland meenam.

Dit prachtige dier, dat overigens uitstekend acclimatiseerde en dat ik in een kooi in de huiskamer had gehuisvest, heb ik na verloop van ongeveer

een jaar van de hand gedaan. Dit vanwege de luidruchtigheid bij de eiser tot aandacht alsmede het punt van de vele en vloeibare ontlasting. Gezien mijn ervaringen van toen zou ik he niemand willen aanraden om eer lorie alléén, in een kooi in huis te gaar houden.

Dit was even ter illustratie van de voorgeschiedenis, met betrekking tot mijn interesse op het gebied van de lories.

Na een lange periode, waarin ik veel ervaring opdeed met tal van andere vogelsoorten, deed zich in de winter van 1977, de gelegenheid voor om een Molukkenlorie te kopen.

Ik plaatste deze prachtige vogel in een buitenvolière. Aan het gedrag van het dier kon ik wel afleiden dat dit een man moest zijn. Na verloop van tijd zocht ik een metgezellin voor hem. Toen de gelegenheid zich dan ook voor deed, zocht ik een vogel uit waarbij de gele rugvlek geheel ontbrak, denkende dat dit het onderscheid was tussen beide geslachten. Had ik tevoren lectuur over deze vogelsoort ter beschikking gehad, dan zou ik deze denkfout niet gemaakt hebben. Veel gelegenheid om dit te ervaren kreeg ik echter niet want dit dier stierf reeds een week nadat ik het in het bezit had.

Reeds een beetje wijzer geworden, kocht ik toen een vervangster. Ik koos toen een vogel die weliswaar een gele rugvlek toonde, doch deze vlek was veel geringer dan die van de vogel die reeds in mijn bezit was. Het dier was ook qua afmeting een stuk kleiner.

Overeenkomstig de ervaringen van

andere loriebezitters, werd deze vogel volkomen tam en kwam bij het voeren onmiddellijk op mijn hand zitten om zijn dagelijks portie meelwormen te verorberen. Na anderhalf jaar had ik op zekere dag eindelijk de zekerheid, dat deze vogel... een man was. Nu ruilde ik mijn eerste lorie in voor een vrouwelijk exemplaar en omdat ik door het lezen van een aantal artikelen over deze materie steeds wijzer geworden was, wist ik nu vrijwel zeker dat ik een pop had. Echt zeker heb ik het echter nooit geweten, want na enige dagen vond ik dit dier dood in de volièr en het duurde niet lang of de man volgde haar op het pad naar de eeuwigheid. Oorzaak? Misschien een wespesteek. Want wespen waren er toen aan het einde van de zomer erg veel. End of the story, zult u misschien wel denken. Alles is echt minder waar. Het vorig jaar schafte ik mij een koppel rode lories aan. Dit waren importvogels die reeds geruime tijd in een buitenvolière hadden doorgebracht. Ik had bij de aanschaf de keus uit een drietal dieren en ik koos er twee uit die uiterlijk verschilden in formaat (zeer gering) en afmeting van de snavel.

Deze vogels heb ik ondergebracht in een door mij nieuw gebouwde buitenvolière die slechts aan de voorzijde van gaas is voorzien. Dit vogelverblijf, dat een afmeting heeft van 5 x 2 x 2,50 meter, heb ik na verloop van enige tijd in tweeën gedeeld door een scheidingwand van dubbel gaas aan te brengen. Mijn rode lories waren bij aanschaf uiterst schuw en zijn dit, na ruim een half jaar nog, dit in tegenstrijd met de artikelen die ik in dit blad over deze vogels mocht lezen.

Reeds na enige weken, het was toen oktober 1980, brachten beide vogels de nachten door in een hen ter beschikking staand broedblok (natuurblok van 25 x 30 cm).

Enige maanden later heb ik bij deze vogels een tweede broedblok aan de muur bevestigd. Dit was een z.g. diagonale broedkast en het bleek al snel dat de vogels de voorkeur gaven aan deze broedkast, om er de nacht in door te brengen. Het voordeel van deze kasten is m.i. dat bij aanwezigheid van eieren, deze niet beschadigd kunnen worden doordat de vogels er bij het binnengaan van het broedblok niet boven op kunnen vallen. Ik behoefde mij daar echter nog

Eos bornea (Rode lori)

Lorius garullus (Molukkenlori)

geen zorgen over te maken. De tijd verstreek en ik zag geen enkel teken van genegenheid, behoudens het samen doorbrengen van de nacht. Bovendien bleven de vogels uiterst schuw. Ik kon ze onopgemerkt onmogelijk observeren, volgens mij bestaan er geen betere schildwachters dan deze lories.

Zo werd het 1981. Winter, voorjaar en zomer verstreken zonder dat er enige verandering kwam in de reeds eerder geschetste situatie.

Beide vogels verkeerden in een optimale conditie, dus daar kon het ongetwijfeld niet aan liggen en omdat ik de leeftijd van de vogels niet wist (een nadeel bij importvogels), kon ik niets anders doen dan geduldig afwachten.

Wel wijzigde ik het interieur van het lorieverblijf enigszins, door een aantal dennetakken aan de dakbalken te bevestigen. Hiermee trachtte ik de boomkruinen te imiteren, waarin deze vogels zich doorgaans in de vrije natuur plegen op te houden. Ik nam hiervoor dennetakken, omdat deze maandenlang groen blijven. Voorts voerde ik, op aanraden van een dierenarts, het percentage dierlijk eiwit op, in het verstrekte voedsel, door er Protifar aan toe te voegen. Dit had voordien aan het menu van mijn lories ontbroken.

Op 30 oktober 1981, inspecteerde ik gewoontegetrouw, de broedkast en wie schetst mijn verbazing toen ik daar twee eieren aantrof.

Op 6 november bleek mij dat één ei was bevrucht. Nu was ik voor 100% zeker dat ik in het bezit was van een echt paar. Na 26 dagen te zijn bebroed, kwam dit ei op 24 november uit.

Juist in die periode, begon de winter in alle ernst toe te slaan en ik vreesde dan ook het ergste voor dit jong. De pop bleef echter voortdurend op het nest en hield zodoende het jong goed warm. Wel bemerkte ik dat beide vogels steeds agressiever werden ten opzichte van de burens.

In de naast gelegen vlucht had ik namelijk inmiddels een paar Dusky lories ondergebracht. Tot nu toe hadden beide lorieparen in vrede naast elkaar geleefd. Dit was nu echter verleden tijd. Wanneer een van de dusky's aan het gaas ging hangen, dan stooft het echtpaar rode lories er op af en het was goed dat ik dubbel gaas had aangebracht, anders had het ongetwijfeld poten gekost.

Op 7 december heb ik het jong

mijn ervaringen met Lories

geringd met 7 mm, omdat 6 mm toen reeds te klein bleek.

Door de bereidwillige medewerking van onze afdelingssecretaris en het bondsbureau, kon ik nog bijtijds beschikken over de benodigde verenigingsringen van 6 en 7 mm.

Ik betuig hierbij nog mijn oprechte dank aan hen die dit hebben bewerkstelligd. Op de avond van 12 december '81, het vroege toen ongeveer 12 graden, zag ik dat er iets mis was. Een nestcontrole leerde mij dat het jong dood was. Vermoedelijk was de pop te lang van het nest geweest.

Op 22 februari '82, bemerkte ik dat de pop weer had gelegd en op 23 februari was er het tweede ei. Na een dag of tien zag ik dat er weer maar één ei bevrucht was. Op 23 maart is dit ei uitgekomen. Dat is 27 à 28 dagen na te zijn gelegd.

De weersomstandigheden waren ditmaal veel gunstiger dan de eerste keer. Dus had ik goede hoop dat de kweek me ditmaal zou gelukken.

De heer Beswerda te Delfzijl, schrijft in zijn voortreffelijk werk over lories, bij de behandeling van de rode lorie onder meer, dat de jongen in de eerste tijd hoofdzakelijk werden gevoerd met onrijpe graszaden. Daar onrijpe graszaden in de maand maart nog ver te zoeken zijn, heb ik als alternatief hiervoor gekiemde zaden verstrekt. Deze gekiemde zaden werden echter geheel onaangeroerd gelaten. Het jong werd wel goed gevoerd met loriepap, getuige de goed gevulde krop. Daarnaast ben ik meelwormen gaan verstrekken. Vóór de broedperiode had ik deze ook reeds menig maal gevoerd doch zij werden toen niet gegeten. Nu echter werden de meelwormen als eerste uit de voederbak genomen. Na drie weken verstrekte ik tweemaal daags 10 tot 15 meelwormen. Ik deed dit 's morgens en 's avonds. Ik mag aannemen dat de jonge lorie in die periode hoofdzakelijk werd gevoerd met het dierlijk eiwit van de meelwormen, met daarnaast de bestanddelen van de loriepap en fruit. Ik kan mij voorstellen dat het grootbrengen van jongen door de lories in de natuurlijke staat ook zo geschiedt, daar insecten op Nieuw Guinea overvloedig beschikbaar zijn.

De jonge lorie groeide zeer voor-

spoedig en op 29 mei jl. is het uitgevlogen. Hij of zij was toen 9 weken en 5 dagen oud.

Wel viel mij op tijdens de opgroeperiode, dat het jong licht werd geplukt in de hals en op de kop. Hiervan is na het uitvliegen al spoedig niets meer te zien.

In de schemering keren zowel de oude vogels als het jong in het broedblok terug om daar gezamenlijk de nacht door te brengen.

Een goede maand na het uitvliegen trof ik bij inspectie van het blok hierin weer een ei aan. Ik wachtte tot het tweede ei gelegd zou zijn. Ik vond echter twee dagen later alleen de resten van eieren aan. Ik vermoed dat het jong bij het betreden van het blok, de eieren heeft vernield. Daarom heb ik het toen uitgevangen en in een andere vlucht geplaatst, dit tot zeer ongenoegen van de ouderdieren.

We schrijven nu 1 augustus en zojuist terug van vakantie bleek mij dat ma lorie alweer vanaf 27 juli zit te broeden. Enige dagen daarna kon ik constateren dat beide eieren bevrucht zijn. Ik heb hiermee even aan willen geven, dat het misschien wel beter is om de jonge vogels niet al te lang bij de ouderdieren te laten, omdat wellicht meer eieren vernield worden dan wij weten.

Ik wil dit relaas gaan besluiten met een ervaring te omschrijven van meer praktische aard. Zoals ik al eerder schreef, overleden mijn eerste lories vrij plotseling. Ik heb dit toen toegeschreven aan wespsteken. Voedselvergiftiging behoort echter ook tot de oorzaken. Lories staan er namelijk om bekend, grote knoeiers te zijn met hun voedsel. Ik heb na de bouw van mijn nieuwe lorieverblijf, in ieder vertrek een beugel aan de wand bevestigd, waarin ik een kunststof bak van 40 x 25 cm kan schuiven. De bovenzijde van deze bak heb ik afgesloten met een rooster, waarop ik de voedselbakken plaats. Al het gemorste voedsel valt door het rooster in de bak en ik vind nagenoeg nooit geen voedselresten op de vloeren in de volière. De kunststof bakken maak ik eens in de veertien dagen schoon.

Hopende in de nabije toekomst nieuwe ervaringen op deze wijze aan u te kunnen doorspelen, wens ik alle liefhebbers die zich bezig houden met de kweek van lories veel succes toe met deze fascinerende hobby, waarin naar ik vind nog heel veel te leren valt.

De groene- of smaragdbreedbek

(Calyptomena virides)

De familie der breedbekken ook wel hapvogels genaamd, omvat met zijn 14 soorten een duidelijk afgegrensde familie met het eigenaardige kenmerk van 15 in plaats van 14 halswervels. Ze doen enigszins primitief aan en waarschijnlijk zijn ze de overblijfselen van een heel oude groep vogels, waartoe ook behoort hebben de cotinga's en baardkoekoeken.

Het zijn vrij plumpe vogels met een naar verhouding vrij grote kop en een brede afgeplatte snavel. Ook door hun korte pootjes zien ze er nogal gedrongen uit. Hun bevedering is zeer zacht en zijdeachtig en over het algemeen zeer fel van kleur.

Er bestaan 2 onderfamilies nl. de eigenlijke breedbekken (Eurylaminae) en de Smaragdbreedbekken (Calyptomenia).

Deze vogels komen zowel voor in Azië als in Midden- en Zuid-Amerika. Onze groene breedbek of zoals de meeste liefhebbers ze noemen hapvogel is een bewoner van de vochtige oerwouden uit Z.O. Azië, waar ze een rustig teruggetrokken bestaan vinden in de hoge boomkruinen. Het zijn zeer stille vogels die alleen door hun harde kikkvorsachtige geluid opvallen. Hun grote ronde oog duidt er-

Tekst: E.M. Wessels
Foto: Walsrode / Müller

op dat het vogels van de schemering zijn. Ze voeden zich in de natuur met allerlei soorten bessen en vruchten, die ze praktisch geheel inslikken.

Zoals de kleurplaat laat zien zijn ze fel

groen gekleurd, deze afbeelding toont u een popje, omdat de mannetjes schuin achter het oog een halve-maanvormige zwarte vlek hebben. Ook heeft de man op zijn vleugels een zwarte tekening, wat bij de pop ontbreekt. Ze zijn erg belust op baden, het liefst tussen de natte bladeren van de bomen.

Af en toe worden deze vogels nog weleens ingevoerd. Ze zijn niet zo moeilijk te verzorgen wel moeten we ze op een vrij hoge temperatuur houden, hetgeen ze in hun stamland gewend zijn. We voeden ze met allerlei kleingesneden fruit, gekweekte rozijnen en gesneden zoete druiven. Ook een grof met honing aangeemaakt universeelvoer is aan te bevelen. Veel levend voer nemen ze niet, trouwens ook niet in de vrije natuur. Volgens het mooie Duitse blad 'Die Voliere' zijn er in de dierentuin van Wuppertal door deze groene breedbekken broedpogingen gedaan. Ze maken een uitgebreid buidelvormig nest, daarin werden 2 eieren gelegd. Tot 2 x toe werden ze goed bebroed en kwam er een jong uit die echter helaas na een paar dagen spoorloos verdween.

Al met al mooie vogels die in een aangepaste omgeving, een binnenvolière, goed beplant en op temperatuur gehouden, aan een liefhebber van zachtvoerende vogels veel genoe-gen zal verschaffen.

SCHERPE MAAGKIEZEL

1. fijn - voor kleine zaadetende vogels
2. grof - voor grote parkieten - duiven - fazanten.

1. Uw vogels hebben geen tanden....
Wel een spiermaag. Zorg dat er
SCHERPE KIEZEL in zit....!

VERKRIJGBAAR IN DIERENSPECIAALZAKEN
Waar niet verkrijgbaar bellen naar:

F. THIJSSEN MILL
Telefoon 08859-17 37 b.g.g. 14 18 - Postbus 29

Zoekt u een mooi KERST-GESCHENK??

Dan is er het KWEKBOEK!!

Geschikt voor 23 rings multomap systeem. Met bladen voor: inhoud, kweekregistratie, inkomsten-uitgaven, behaalde T.T. prijzen, stamboom, foto's, kwekers, agenda, diversen. Alles voorzien van tabbladen. Kweekboek compleet met ringband f. 23,50. Alleen de inhoud f. 15,-.

Na overschrijving op giro 40 76 906 t.n.v. JOMA-PRINT, Meidoornstraat 9, Puttershoek wordt het U franko toegezonden.

UW VRAAG. ONS ANTWOORD

Vraag:

Ik kweek Glosters en heb nu al voor het tweede jaar iets bijzonders met mijn poppen (niet met de mannen).

Als ze gaan broeden krijgen ze tussen het vel en de borst vocht.

Tegen de tijd dat de jongen uit komen zien ze eruit als oude gerimpelde vrouwen. Het vocht is dan weg, maar het vel is veel te groot en gerimpeld. Tevens zijn ze op de borst kaal geworden.

Ze zijn niet vermagerd en na enige tijd trekt het vel weer strak maar blijft wat geplooid. Ik heb van 4 poppen tot nu toe 23 eieren gehad hiervan zijn er maar 8 uitgekomen en daarvan 3 op stok. De andere eieren waren of onbezet of dode jongen erin.

Of de poppen nu alleen broedden of met de mannen erbij maakte geen verschil wat de vochtvorming betrof.

Mijn dierenarts is komen kijken (hij is ook lid van mijn vereniging) en heeft het bekeken en in zijn boeken gezocht doch kon hierover niets vinden. Hij heeft mij enkele aanwijzingen gegeven (geen medicamenten) die ik opgevolgd heb, het mocht echter niet baten.

De vogels zijn gehuisvest in houten broedkooien (nieuwe) net als mijn andere vogels zoals spitsstaarten, goulds, diamantvinken etc.

Deze vogels heb ik ook bekeken, ze vertonen deze verschijnselen echter niet. Van deze koppels heb ik dan ook tot nu toe 21 jongen die voorspoedig groeiden. De kooien staan in mijn huiskamer zodat de temperatuur vrij-

wel konstant is, ik heb geen c.v. dus daaraan kan het ook niet liggen.

Ik heb van alles geprobeerd, voermethode gewijzigd, andere nesten, nesten af en toe bevochtigen, veel laten baden, meer of minder eivoer, geen kiemzaad, maar niets helpt.

Ik ben aan het eind van mijn kunnen en weet het niet meer ook als ik dan zie dat mijn australische prachtvinken het al jaren goed doen.

Hopelijk heb ik genoeg inlichtingen gegeven en kunt u of iemand mij hierin raad geven.

P.F. te Haarlem.

Antwoord:

Het eerste deel van de brief betreffende de poppen met de rimpelige huid, is niet moeilijk te beantwoorden.

Poppen die broeden krijgen als ze lang op de eieren zitten vocht (oedeem) onder de huid. Vermoedelijk omdat ze te weinig in beweging komen. Dit is geen abnormaal verschijnsel en het verdwijnt ook als de poppen weer regelmatig het nest verlaten.

De kale borst en buik wordt ook wel een zgn. broedvlek genoemd. Hierdoor wordt het contact tussen de huid van de pop en de eieren beter, zodat ze goed op temperatuur blijven. Ook dit is een normaal verschijnsel.

Wat de slechte uitkomst betreft moet gedacht worden aan slechte bevruchting, onregelmatige bebroeding, te lage relatieve vochtigheid of

misschien ook wel het te snel toe zijn van de poppen aan een volgend legsel.

Ook de kwaliteit van de gelegde eieren is belangrijk. Tijdens de legperiode moeten de poppen voldoende goed eivoer kunnen opnemen, zodat alle gewenste en noodzakelijke voedingsstoffen voor de ontwikkeling van een goed levensvatbaar jong reeds aanwezig zijn.

Hiertoe behoort ook een voldoende dikke eischaal om het ei. Indien onvoldoende kalk wordt opgenomen, zijn de eischaal te dun en zal de ontwikkeling van de jongen verstoort worden door uitdroging van de eieren, of beschadiging van de eischaal. Het is niet duidelijk of de eieren geraapt worden totdat het legsel compleet is. Is dit wel het geval dan kan een te hoge bewaar temperatuur (20° C.) of te droge omgeving ook een aanleiding zijn voor slechte ontwikkeling van de jongen in het ei.

Ook de ondergrond waarop de eieren bewaard worden moet zacht, glad en schoon zijn om beschadiging of verontreiniging van de eieren te voorkomen.

Zoals U ziet moet de oplossing van het probleem eerder gezocht worden in de manier van houden van de vogels of in de eieren, dan in de conditie van de vogels zelf.

Drs. G.M. Dorrestein

35e DEUTSCHE MEISTERSCHAFT D.K.B. 35e Bondskampioen van de Duitse Kanariekwekers Bond

Van 30 december 1982 tot 9 januari 1983

in Mönchengladbach.

De show is voor het publiek geopend van vrijdag 7 januari 1983 tot en met zondag 9 januari 1983 - 13.00 uur.

Regulerende factoren bij de zangvogelkweek

Zonder bepaalde lichamelijke en gedragsveranderingen zou een vogel niet in staat zijn om tot voortplanting te komen. Een partner zou niet kunnen worden gevonden, geen nest gebouwd, geen eieren gelegd, terwijl ook het broeden en het voeren van de jongen tot de onmogelijkheden zouden behoren.

Genoemde veranderingen dienen op het juiste tijdstip en in de juiste volgorde plaats te vinden. Uitwendige prikkels spelen hier een rol, waarvan in de eerste plaats het licht en de aanwezigheid van het mannetje moeten worden genoemd. De inwendige prikkels blijken (hoe kan het ook anders?) van het vrouwtje zelf uit te gaan en staan met de lichamelijke veranderingen in verband.

Bij toename van de lichtintensiteit in het voorjaar worden de geslachtsorganen van de vogel (en laten wij hieronder in het vervolg een zangvogel verstaan) geprikkeld tot het vormen van hormonen. Dit zijn organische stoffen die door klieren met inwendige uitscheiding (hormoonorganen zoals geslachtsklieren, bijnieren, alvleesklier) worden gevormd, in de bloedbaan worden afgescheiden en door het bloed getransporteerd worden naar andere delen van het lichaam, waar ze belangrijke uitwerkingen hebben, zoals bijvoorbeeld de regeling van groei- en stofwisselingsprocessen. Het voortplantingsgedrag, maar ook andere gedragshandelingen worden op velerlei (en soms op zeer gecompliceerde wijze) door hormonen beïnvloed.

Bij het mannetje zijn dit de mannelijke geslachtshormonen of **androgenen**, waarvan het belangrijkste **testosteron** is dat door de mannelijke geslachtsklieren of **testes** wordt geproduceerd. Bij het vrouwtje de vrouwelijke geslachtshormonen of **oestrogenen** die voornamelijk in de eierstok of het **ovarium** worden gevormd. Zo regelen deze stoffen die in kleine hoeveelheid een groot effect kunnen hebben, de rijping van de eicel en zorgen voor de ontwikkeling en het in stand houden van de vrouwelijke geslachtskenmerken en van het vrouwelijke voortplantingsgedrag. Het belangrijkste **oestrogeen** blijkt het door de eierstok gevormde follikel-hormoon de **oestradiol** te zijn.

Die vorming van geslachtshormonen is de eerste stap van een lange weg die tenslotte zal resulteren in het leggen van de eieren en het grootbrengen van de jongen. Genoemde hormonen worden geproduceerd na de vorming van **stimulerende hormonen** door het hersenaanhangsel of de **hypofyse** en met het oog daarop zou men dit orgaan wel de **motor van de voortplanting** kunnen noemen.

Als gevolg van de vorming van **androgenen** in de geslachtsorganen van het mannetje krijgt dit gedragsveranderingen: hij begint te zingen en laat allerlei nieuwe gedragingen zien die wij als **vertoon** samen kunnen vatten. Dit andere gedrag stimuleert het vrouwtje om in de eierstok **oestrogenen** te vormen. Door de aanwezigheid van het mannetje begint het vrouwtje materiaal te verzamelen dat zij gaat gebruiken voor de bouw van het nest. Ongeveer dit tijdstip beginnen de kleine eitjes in haar eierstok sterk in grootte toe te nemen. Bij verschillende soorten (kanaries bijvoorbeeld) begint het vrouwtje veren uit haar borst te plukken om op die manier een broedplek van naakte huid te vormen. Ook dit komt tot stand door de **oestrogenen** en nog enige andere, hier niet nader te noemen hormonen. Die naakte gevoelige huid van de broedplek is bijzonder doelmatig, want op die manier kan de huid in direct contact komen met het nest en dit geeft het vrouwtje een prikkel die ongeveer even sterk is als de aanwezigheid van het mannetje, zo mogelijk nog sterker.

Na het voltooiën van het nest is het vrouwtje voor de paring gereed. Geprikkeld door de aanwezigheid van haar partner en haar eigen hormonen weet zij de laatste van haar bereidheid te overtuigen en zo komt de paring tenslotte tot stand. Gewoonlijk wordt verschillende malen gepaard voordat het eerste ei wordt gelegd. Het paringsgedrag neemt nu snel af

en houdt geheel op bij de aanvang van de broedperiode.

De broedplek is nu helder rood geworden doordat de bloedvaten onder de huid sterk zijn verwijd. Op het tijdstip van het eileggen blijkt dit verschijnsel zijn hoogtepunt te vertonen. Als gevolg van de **oestrogenen** en andere hormonen wordt de eileider aanzienlijk vergroot. **De voornaamste prikkel blijkt nu niet de partner te zijn, maar het nest.**

De toegencmen gevoeligheid van de broedplek blijkt nog een belangrijke rol bij de nestbouw te spelen. Als gevolg daarvan begint het vrouwtje het onderkomen van haar eieren met zachte veertjes te bekleden. Op dit tijdstip blijkt de combinatie van prikkels het vrouwtje tot **ovulatie** aan te zetten, tot het vrijkomen van de eieren uit de omhulsels in de eierstok, zodat deze na in de eileider met eiwit, vlies en kalkschaal afgemaakt te zijn, kunnen worden gelegd. Van die prikkels moet de aanraking met het nest en de genoemde hormonen worden genoemd. De omhulsels van de eieren worden **follikels** genoemd en deze scheiden eveneens een bepaald **oestrogeen** af, wel een bewijs voor de wijze waarop de geslachtshormonen met elkaar samenwerken voor het bereiken van het gestelde doel.

Het eileggen kan één per dag zijn of met een grotere tussenruimte geschieden. De door het contact tussen nest en broedplek veroorzaakte prikkel brengt het vrouwtje tot broeden. Voor het juiste begrip moet worden opgemerkt dat deze verschillen trappen van de balts of hofmakerij en het nestelen in dit overzicht worden voorgesteld als afzonderlijke perioden. In werkelijkheid overlappen deze elkaar en blijkt de geslachtelijke ontwikkeling van de vogel een continu proces te zijn, waarbij bepaalde prikkels min of meer gelijktijdig op de dieren inwerken, terwijl andere prikkels minder worden om tenslotte geheel te verdwijnen. In eerste instantie heeft dit alles betrekking op de kweek van de kanarie en verwante soorten, maar met bepaalde variaties kan die ook voor andere zangvogels (respectievelijk vogels) worden gebruikt. De hoofdzaken blijken bij de-

ze cyclus vrijwel dezelfde te zijn en eventueel voorkomende verschillen zijn nooit ingrijpend en hoogstens kwantitatief.

Uit dit alles kunnen wij leren op welke ingewikkelde wijze de voortplanting mede door hormonen wordt geregeld. Bij de kweek in vitrine of voliëre zullen wij dan ook in alle opzichten zorgvuldig te werk moeten gaan om het subtiel raderwerk niet grondig te verstoren met alle vervelende gevolgen en mislukkingen vandien.

Hoofdreutel is dat een optimale nabootsing van de natuurlijke toestand wat milieu, temperatuur, vochtigheid en voedsel betreft altijd de meeste kans geeft op resultaten.

Vandaar dat een onderzoek ter plaatse naar het milieu van de door ons gehouden vogels zo belangrijk is, alsmede het voedselpakket. Vroeger moest dit laatste met behulp van de onsympathieke methode van maagdarmonderzoek worden gedaan, waarvoor uiteraard dieren moesten worden opgeofferd, maar sinds be-

kend is dat wij dit doen met een goednagemaakt model van een sperrend jong, dat zich door de ouderdieren met voedsel laat volstoppen alsof het een echt jong was, kunnen wij dit momenteel op een volmaakt onbloedige manier doen. Dergelijk onderzoek bij een groot aantal vogelsoorten zal ongetwijfeld in de toekomst vruchten afwerpen en bijzonder nuttig blijken te zijn voor onze mooie liefhebberij. Op die manier zullen wij ongetwijfeld in de toekomst soorten kunnen kweken, die momenteel in gevangenschap nog niet tot voortplanting kunnen worden gebracht.

Een belangrijk succes werd reeds behaald. Het blijkt mogelijk te zijn om met behulp van injecties met geslachtshormonen probleemvogels die tot nu toe nog niet in voliëre of vitrine zijn gekweekt, in gevangenschap tot voortplanting te brengen. Nu kunnen wij ons heel goed voorstellen dat sommige liefhebbers slechts voelen voor de volkomen natuurlijke weg en deze kunstmatige methode zonder meer van de hand zullen wijzen. Toch

kan die methode bij uiterst kostbare soorten zijn nut hebben, al zullen wij het er allemaal wel over eens zijn dat dit in het laboratorium met de daarvoor geschikte instrumenten moet gebeuren of anders onder absoluut deskundige leiding. Op die manier zouden zelfs bijzonder zeldzame soorten waarvan nog slechts enkele exemplaren in leven zijn, voor uitsterven worden behoed.

Illustraties

1. Overzicht van de regulerende factoren bij de zangvogelkweek. De verschillende trappen van de balts of hofmakerij en het nestelen worden in dit overzicht voorgesteld als afzonderlijke perioden. In werkelijkheid overlappen deze elkaar en blijkt de geslachtelijke ontwikkeling van de vogel een continu proces te zijn.

a. Vorming van geslachtshormonen bij het mannetje (♂) en het vrouwtje (♀) onder invloed van de toenemende lichtintensiteit.

b. Vrouwtje gestimuleerd door vertoon van de man, wat weer een gevolg is van de vorming van **androgenen** in diens geslachtsorganen.

c. Nestmateriaal verzamelen door het vrouwtje als gevolg van de stimulering door de aanwezigheid van de man, alsmede groei van de eieren in de eierstok.

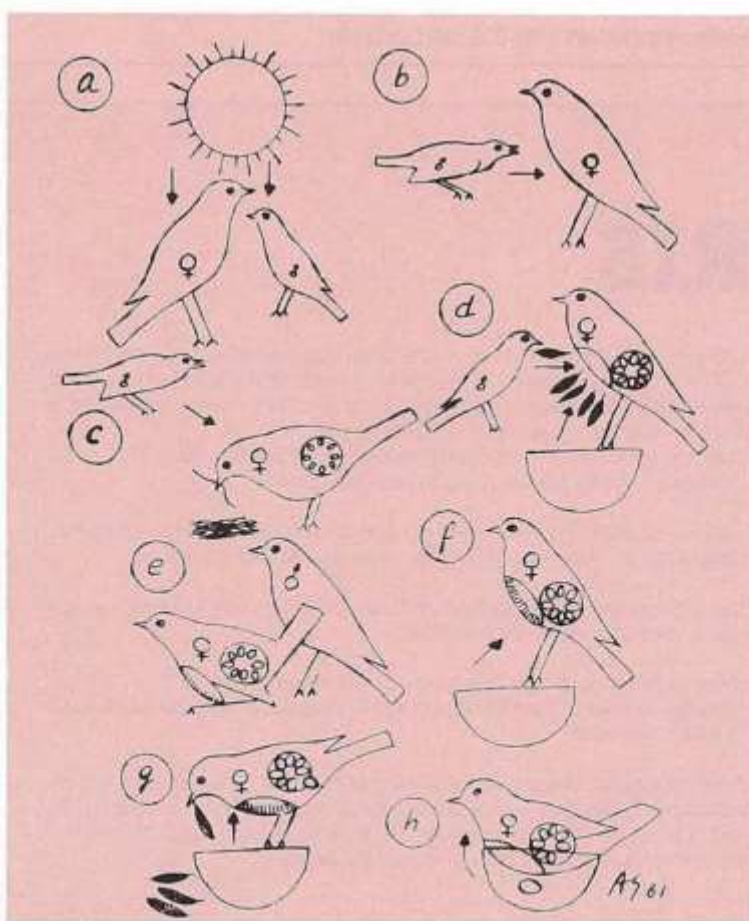
d. Als gevolg van verenplukken aan de borst wordt een naakte gevoelige broedplek gevormd, waarvan het contact met het nest een ongeveer even grote prikkel voor het vrouwtje vormt als de aanwezigheid van de man.

e. Als gevolg van de aanwezigheid van het mannetje en de vrouwelijke geslachtshormonen komt het vrouwtje tot een reeks van paringen, waarna de paringsactiviteit afneemt en tenslotte geheel verdwijnt.

f. Broedplek helder rood door verwijding van de bloedvaten. Als gevolg van **oestrogenen** en andere hormonen wordt de eileider vergroot, waarbij het nest als voornaamste prikkel werkt.

g. Afbouwen van het nest met zachte veren en vrijkomen van het ei uit de eierstok als gevolg van een combinatie van prikkels (aanraking van het nest en verschillende hormonen).

h. Begin van het eileggen als gevolg van een nestprikkel die door de gevoelige broedplek wordt waargenomen.

Illustraties van de auteur

Ervaringen met *Lamprotornis superbus*

Enkele jaren geleden kocht ik een stelletje **driekleurglansspreeuwen** waarvan de pop echter na enkele weken doodging. Het bleek heel erg moeilijk te zijn om aan een nieuw exemplaar te komen, het duurde tenminste verschrikkelijk lang. Op een gegeven moment wist een van mijn medeleden van de vereniging een pop voor mij te bekomen en hebben we het stel ondergebracht in een vrij ruime en goed beplante volière. Na enkele dagen werd de man ineens heel actief en begon hij met nestmateriaal te slepen om kort daarna tot daadwerkelijke nestbouw over te gaan. Ruim een week later, het popje had kennelijk haar instemming over het nest betuigd, lagen er drie blauwgroene eitjes in welke precies veertien dagen later uitkwamen.

Op dat moment schoot mijn ervaring tekort, je moet namelijk al geruime tijd vóór de eitjes uitkomen een voldoende en liefst gevarieerde hoeveelheid levend voer aan de oudervogels geven. Dat had ik niet gedaan en het gevolg was dat de jonge spreeuwen niet ouder dan drie dagen zijn geworden. Mijn tekortkomingen waren daar duidelijk debet aan, maar ja, je moet het maar weten. Het koppel treurde nauwelijks om het verlies en togen direct weer aan de slag met het gevolg dat wederom drie eitjes in het nest terecht kwamen.

Broeden ging goed en na veertien dagen kwam het eerste ei uit. Hier bleef het echter bij, de twee andere eieren bleken niet bevrucht te zijn. Nu was er wel voor voldoende levend voedsel gezorgd en dagelijks kregen ze zo'n keer of acht een vers portie. In de natuur zie je namelijk ook dat de oudervogels voortdurend bezig zijn om vers voedsel te verschalken en het naar hun jongen te brengen. Dat levend voedsel bestond uit meelwormen, pinky's, maden, spinnetjes, vliegen etc. etc. Drie weken was het jong oud toen ze kennelijk voldoende krachten had om het nest te verlaten. Nog wat onwennig zat ze op stok en ook het vliegen ging aanvankelijk nog wat stutelig, alhoewel het spoedig beter ging.

De oudervogels hadden behoorlijk de drift tot voortplanting te pakken want het jong was nog maar net het nest uit of we troffen een derde legsel daarin aan van eveneens drie eieren. Het broeden verliep weer zonder mankeren en veertien dagen na aanvang zijn de drie eieren uitgekomen. Een van de jongen was opvallend kleiner van stuk en kennelijk ook niet erg actief want zonder pardon werd ze door de oudervogels uit het nest geworpen. Op zo'n moment is de natuur in al z'n zorgzaamheid weer keihard. Inmiddels had ik het jong van

het vorige broedsel uit de volière in een andere ruimte ondergebracht. Dit bleek fout te zijn, want ze bleef stilletjes in een hoekje zitten zonder ook maar enige poging tot het opnemen van voedsel te ondernemen. Ik onderkende dat aan het einde van de dag en voor mij zat er niets anders op dan ze weer terug te zetten in de volière waar ze geboren is. Nauwelijks terug, at ze voor tien en wat mij vooral bevreemdde was het feit dat ze de andere dag met de oudervogels volop in de weer was om haar later geboren broertjes of zusjes van voedsel te voorzien. Dat is ze blijven doen, ook toen die jongen al waren uitgevlogen.

Na deze derde ronde heb ik het nestblok weggenomen teneinde de oudervogels de noodzakelijke rustperiode te geven. Trouwens, drie jonge driekleurglansspreeuwen in een broedperiode is al sowieso geen gek resultaat. Als de jonge vogels uitvliegen zijn ze zwartachtig van kleur, ogen zwart, snavelranden week en vuilwit van kleur. Pas in hun tweede levensjaar zijn de vogels op hun mooist. De geslachten zijn moeilijk te onderkennen, alhoewel bij de oudervogels er verschil is in de kleur van de oogring. Die van het wijfje zijn duidelijk minder felgeel.

Zorgvuldigheid geboden

Natuurlijk waren ze er het afgelopen kweekseizoen ook weer, de onregelmatigheden bij de kanaries, onregelmatigheden die in sommige gevallen wel eens tot ware problemen uitgroeiden.

Soms weet de liefhebber beslist wel dat de oorzaak van een bepaalde mislukking niet bij de vogels ligt maar bij hem zelf.

In de 1e plaats denk ik hierbij aan het vroeger starten met de kweek, het kweekseizoen verleggen van voorjaar naar vroeg voorjaar of misschien zelfs vervroegen tot midden winter, is met de nodige zorgvuldigheid en deskundigheid wel mogelijk, echter niet met de zekerheid op succes als men impulsief te werk gaat.

Toch horen we het elk jaar weer opnieuw, dat kwekers het presteren midden in de winter de temperatuur erg snel op te voeren en de tijd klok ineens een uur of zelfs nog meer terug te zetten.

Zoiets vraagt om problemen, er is immers van zorgvuldigheid geen sprake. Stel vooraf vast, welk moment je wenst te starten, maak dan een schema voor de tijd dat de verlichting moet gaan werken en vervroeg dat moment met 15 à 20 minuten per week, liefst niet meer.

Reken dan even uit naar welke datum je terug moet om op het door u gekozen moment van starten uw kanaries zo om en nabij de gewenste 14 uren licht per dag te geven, dit alles zal geen problemen geven. Wil men een kortere tijd om naar het gewenste aantal ichturen toe te werken dan kan dat wel problemen geven. Plotselinge grote veranderingen in het aantal ichturen kunnen eveneens plotselinge grootscheepse rui veroorzaken, zeker als de temperatuur hierbij nog een beetje helpt. En dan is het probleem daar, zowel de vogel als de kweker zitten er dan mee.

Verlies in geval van vroeger start, nooit de leeftijd van uw vogels uit het oog. Kanaries die minder dan 10 maanden oud zijn brengen voor wat de kweek betreft, grote risico's met zich mee. Hierbij denken we aan legnood, te kleine legfels, slechte bevruchting, vroegtijdig stoppen met broeden, slecht voeren enz. We horen wel eens zeggen dat naarmate het seizoen vordert, de problemen

minder worden. Dat zal wel zo zijn, immers in de meeste gevallen zal in de maanden maart en april de natuurlijke verlichting langer en constanter zijn dan b.v. een maand vroeger, de buitentemperatuur eveneens meer constant en aangenaam en als bijkomstige factor is dan meestal de relatieve luchtvochtigheid beter en makkelijker op 60 tot 80% te houden dan 's winters het geval is en ook deze belangrijke factor mogen we niet uit het oog verliezen.

A. van Eck.

Maar ook in april hebben we immers automatisch vogels, die oud genoeg zijn of had u nog vogels willen inzetten, die in augustus daaraan voortgaande zijn geboren? Daar gaan we dus niet van uit, dan zou starten in de maand mei aangeraden moeten worden.

Oud genoeg wil nog niet zeggen dat de vogel broedrijp is maar met de nodige ichturen als genoemd, zal dat niet lang op zich laten wachten, natuurlijk uitzonderingsgevallen zijn er altijd.

Over de juiste temperatuur ontstaan in de praktijk nogal eens meningsverschillen. Zelf til ik niet zwaar aan hoge temperatuur, een constante temperatuur van b.v. +8°C is m.i. beter dan een wisselende temperatuur tussen b.v. +10 en 20°C.

Wel is kennelijk legnood bij hogere temperaturen minder aan de orde dan bij lage temperatuur maar ook daar spelen natuurlijk weer andere factoren in mee waarbij we meteen leeftijd, conditie en juiste voeding dienen te noemen. Zorgvuldigheid is geboden, niet alleen voorafgaande aan of juist tijdens het kweekseizoen, maar het gehele jaar door.

Dikwijls worden we wat minder zorgvuldig als het 'n paar jaartjes pro-

bleemloos verloopt, ik denk dat daar juist een groot gevaar zit.

Een keiharde selectie moeten wij blijven toepassen en steeds opnieuw aandacht hebben voor formaat, type, conditie, afstamming van de vogel, optimale gezondheid en zoals gezegd de leeftijd.

Selecteren op kleur en kwaliteit van pigment hoort er natuurlijk bij, als je hierin fouten maakt merk je dat wel aan de kwaliteit van de nakomelingen. Als je bij selectie v.w.b. gezondheid en leeftijd fouten maakt dan komen er meestal geen of onvoldoende nakomelingen en dat is met wat meer aandacht aan het geheel, best te voorkomen.

Men komt wel eens in de verleiding om een (te) klein vogeltje toch voor de kweek in te zetten omdat b.v. de kleur je zo aanspreekt. Maar als je de selectie, laten we zeggen de 1e selectie, eens met gesloten ogen zou uitvoeren, (en nu hoor ik het commentaar al) dan zouden we toch de mindere van volume en de sniebele, te kleine vogels meteen als ongewenst aanvoelen en afvoeren.

Zinvol is het om achterblijvers in een vroeg stadium in de gaten te houden, deze noteren zodat het mogelijk is deze uit te schakelen. De vogels, die slecht groeien in het nest, blijven sukkel.

Natuurlijk ook hier rekening houden met door ons zelf ingekweekte, mogelijk groeiremmende factoren maar met wat aandacht zal iedereen spoedig de minder vitale vogels reeds in de eerste levensdagen kennen en dat zijn vrijwel zeker de exemplaren die ons als ze een kans krijgen, teleurstellingen bezorgen.

Een vogel die de leeftijd heeft, dient ook te voldoen aan de normale eisen die we stellen aan formaat en volume. Er zijn gelukkig veel keurmeesters die de liefhebbers dit d.m.v. duidelijke tekst op de keurbrief laten weten. Als we dat soort raadgevingen ook eens wat zorgvuldiger zouden bekijken en zouden handelen naar de conclusie's daaraan verbonden, dan zou dat misschien voor kweekproblemen, moeilijkheden en teleurstellingen kunnen behoeden.

kweekervaringen met de vijfkleurennon

(*Lonchura quincolor*)

In het voorjaar van 1980 stond ik bij een handelaar voor een kooi, waarin zich een tweetal vogels bevond dat ik nog nooit gezien had, zelfs niet op een foto.

De dieren waren erg schuw; ze hadden wat grootte (11-12 cm) en vorm betreft veel weg van rietvinken. De kop was zeer donkerbruin van kleur. De bovenzijde van de kop was grijsachtig en de wangen vertoonden een lichte streepjesteekening. Het rugdek en de vleugels waren kastanjebruin, de stuit en bovenstaartveren oranjebruin tot geelbruin en de onderstaartveren zwart. Maar het meest opvallende van deze vogels was de spierwitte voorzijde. Vanaf de keel tot de staart prachtig wit. Bij navraag bleken het vijfkleurennonnen te zijn en volgens de verkoper was het een koppel. Ze waren nogal prijzig, maar een uur later zaten ze toch bij mij thuis in een kooi.

Nu was het zaak, zoveel mogelijk van deze dieren te weten te komen. In de door de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers in 1974 uitgegeven 'Standaard Japanse Meeuwen' worden diverse aan de Japanse meeuw verwante soorten behandeld. Hierin vond ik dan ook de Vijfkleurennon beschreven, uit deze beschrijving bleek, dat ik inderdaad over vijfkleurennonnen beschikte.

Uit het boek *Vogel im Käfig und Volière Prachtfinken* deel II van Immelmann, Steinbacher en Wolters 1977, bleek dat de 'Funffarbennonne' voorkomt op de Kleine Sunda-eilanden: Lombok, Sumbawa, Flores, Alor, Sumba, Timor, Sermatta en Babar.

Over z'n gedragingen en leefwijze blijkt weinig bekend te zijn; maar deze zou nauwelijks afwijken van die van andere *Lonchura*-soorten (nonnen, rietvinken e.d.) Uit publikaties blijkt de Vijfkleurennon tot 1100 meter hoogte in de bergen gesignaleerd te zijn en te broeden van februari tot mei, d.w.z. van het einde van de regenperiode tot het begin van de droogteperiode.

In 1939 is een klein aantal vijfkleuren-

nonnen naar Engeland gebracht (publicatie in *Avicultural Magazine* 1939), maar naar het vaste land van Europa schijnen ze nog nooit geëxporteerd te zijn. Tot zover Immelmann, Steinbacher en Wolters.

Tekst: Fred Panjer
Foto: C. Scholtz/Neutkens

De twee vijfkleurennonnen begonnen zich inmiddels wat thuis te voelen en iets van hun schuwheid te verliezen. Er was absoluut geen verschil tussen beide vogels te ontdekken. Ze waren zeer goed in konditie en erg levendig. In juli heb ik ze met mooi weer in de buitenvolière gelaten, hetgeen ze bijzonder op prijs stelden. Hun gedragingen konden nu veel beter bestudeerd worden dan in een kooi. Ze bleken bijzonder verdraagzaam; ik heb ze nooit zien 'bekvechten', noch onderling, noch met andere vogels.

Een van de vogels had ik voorzien van een knijpring en het was dit exemplaar, dat ik op zingen kon be-

trappen. Op de bekende rietvinkwijze, met open snavel, opgezette nek, flank en buikveren, eerst nauwelijks hoorbaar en met een paar harde uithalen aan het slot. Er was dus in elk geval een man bij; ze zaten steeds bij elkaar, maar echt baltsgedrag heb ik nooit gezien. In het najaar zijn ze weer naar binnen verhuisd. Inmiddels had ik bij dezelfde handelaar enkele in Duitsland gefokte vijfkleurennonnen gekocht. Bij deze vogels was het verschil tussen de man en de pop wel goed te zien. Het wit van de pop was meer crème van kleur. Daar het broer en zus waren was ik genoodzaakt het import duo te scheiden om twee onverwante stellen te kunnen samenstellen.

Eind januari 1981 heb ik de twee stellen in broedkooien (80 x 40 x 40 cm) gezet, eigenlijk zonder al te veel verwachtingen. Ze begonnen echter heel enthousiast te nestelen. Cocosvezels, sisaltouw, hooi, alles verdween in de nestkastjes. Op 12 februari had de 'Duitse pop' haar eerste ei en op 13 februari volgde de import pop. De legsels bedroegen resp. 5 en 3 eieren, waarvan er echter maar weinig heel bleven.

Ze vlogen meestal nogal wild van het nest bij vermeend onraad, waardoor de eieren of gekneusd werden of in de zandla belandden. Na een paar dagen waren er nog slechts 3 eieren onbeschadigd en deze heb ik onder japanse meeuwen gelegd. Ze waren alle drie bevrucht en op 1 maart lag m'n eerste jonge vijfkleurennon in het nest. De meeuwtjes voerden de jongen met eivoer waardoor gekiemde millet gemengd werd, trosgierst, meelwormen en na enkele dagen muur. Na ongeveer 3 weken verlieten de jongen het nest. Ze leken sprekend op jonge bruinborstrietvinken, alleen waren ze iets lichter op de borst. Toen ze 6 weken oud waren heb ik ze in een babyvluchtje gedaan, waar ze na enkele weken de eerste jeugdruiverschijnselen begonnen te vertonen. De oude koppels hadden inmiddels weer gelegd, maar hun wilde gedrag zorgde er weer voor dat de meeste eieren kapot gingen. De nog hele eieren weer onder de meeuwen en de beide koppels werden in de vlucht geplaatst. Op 10 mei heb ik de buitenvolière van vogels voorzien. Naast koppels spitsstaarten, cerasamadines, diamantvinken, elfenastrilden, granaatastrilden, witkopnonnen, witschedelnonnen, muskaatvinken en bruinborstrietvinken ging ook een koppel

vijfkleurennonnen (Duitse pop-importman) naar buiten. De volière is 4 m lang, 2,5 m hoog en 2 m breed. Het geheel is tegen een stenen schuur gebouw, waarin zich een nachthok bevindt. De vijfkleurennonnen maken daar echter zelden gebruik van. De volière is beplant met diverse soorten coniferen en bamboe. Vooral de aanwezigheid van dit laatste acht ik voor lonchura-soorten van belang om de snelgroeïende nagels voldoende kort te houden. Ze zitten graag op de verticale stengels en de nagels slijten op het ruwe oppervlak van deze stengels zodanig, dat er gedurende de periode dat m'n vogels in de buitenvolière verblijven niet geknipt behoefte te worden.

Ook staan in de volière enkele bossen rietpluimen, waarin vooral de muskaatvinken graag nestelen. Op 7 juni hadden de vijfkleurennonnen hun eerste ei in een nest, dat ze op enkele decimeters afstand van het nest van de muskaatvinken, in een bos rietpluimen hadden gemaakt. Dit nest was in drie dagen tijd gemaakt van hoofdzakelijk bamboebladeren en afgewerkt met sisaltouw. Het zat op een hoogte van ± 1,25 m. Het legsel bestond uit 6 eieren en ze broedden zeer vast. Het nest werd pas ver-

laten toen ik de jonge muskaatvinken moest ringen, waardoor ik genoodzaakt was vlak voor hun nest langs te gaan. Op 25 juni kwam het eerste ei uit en op 27 juni bleken er 4 jongen te zijn. De andere twee eieren waren onbevruucht. De jongen werden voorbeeldig gevoerd met eivoer, gekiemd zaad en met veel verse gras- en onkruidzaden. Enkele meelwormen per dag werden trouwens ook niet versmaad. Na 9 dagen heb ik ze geringd met ringenmaat 2,5 mm en na 3 weken vlogen ze uit. Op 21 juli hadden de ouden in een nestkast met een ronde opening alweer het eerste ei van het volgende legsel. Dit keer werden er 7 eieren gelegd, waarvan het eerste op 10 augustus uitkwam. In totaal kwamen er 5 jongen. De eerste jongen had ik inmiddels uitgevangen en groeiden uit tot prachtige vijfkleurennonnen. Dit had ik van het tweede broedsel ook verwacht; maar ik had buiten de waard, in dit geval de bruinborstrietvinkman, gerekend.

Hij zal de vijfkleurennon-man te snel zijn afgeweest, want na de rui, bleek ik in het bezit te zijn van 5 prachtige bastaarden. Maar dat wist ik eind september nog niet, toen de vijfkleurennonpop weer 7 eieren gelegd had

(ze had eigenlijk al moeten stoppen) met als resultaat 7 jongen, 5 vijfkleurennonnen en 2 bastaarden van de witschedelnon! Daar de jeugdruï van deze vogels nogal veel tijd in beslag neemt, kom je pas maanden later tot dit soort ontdekkingen. Het risico van het ontstaan van deze door mij niet gewenste bastaarden is natuurlijk door de aanwezigheid van enkele nauw verwante lonchura-soorten in de volière zeer groot. Het op kleur komen van de jongen vergt enkele maanden en in die periode moeten ze zoveel mogelijk met rust gelaten worden. De vogel, een pop, waarmee in Breda in januari 1982 met 92 punten het kampioenschap werd behaald, was op 25 juni 1981 geboren. Ze was half december 1981 geheel op kleur. Momenteel heb ik echter nog een man zitten die op 2 april 1981 is geboren en die nu, in augustus 1982, nog niet op kleur is. Deze is toen hij aan het ruien was en ik hem zag zingen uitgevangen en in een andere volière geplaatst en het op kleur komen stagneerde onmiddellijk! Ik laat dus in het vervolg vijfkleurennonnen (bruinborstrietvinken ook trouwens) die bezig zijn hun jeugdpakje om te ruilen voor het volwassenkleed rustig in dezelfde vlucht zitten tot ze geheel klaar zijn. Op dit moment zijn jonge vijfkleurennonnen die in februari 1982 zijn geboren al volledig op kleur!

Als richtlijn kan worden aangenomen dat het ongeveer 6 maanden duurt voor ze geheel op kleur zijn. Met het kweken in broedkooien heb ik inmiddels positieve ervaringen. De pop van Breda, die door het africhten e.d. heel wat rustiger is dan de beide oude poppen 1981, heeft in 3 broedsels van resp. 4, 6 en 6 in totaal 16 jongen zelf grootgebracht in een broedkooi van 80 x 40 x 40 cm. De met haar gepaarde man is wel wat schuwer, maar blijft als ik rustig de kooi nader toch goed op het nest zitten.

Ik hoop u, met het op papier zetten van mijn ervaringen met deze prachtige vogelsoort enig inzicht te hebben verschaft over de mogelijkheden van deze vogels.

Het lijkt me erg belangrijk deze soort zuiver te houden en hem door zoveel mogelijk onverwant te fokken te behouden als volièrevogel. We moeten voorkomen, dat we afhankelijk gaan worden van, wellicht zeer incidentele importzendingen! Eenieder, die met deze vogels kweekt wens ik veel plezier en succes.

zilverdiamantduif

Al weer enkele jaren geleden ben ik begonnen vogels te houden.

Hoe begin je daar nu mee? De meesten beginnen met een paar 'gewone' 'eenvoudige' vogeltjes. Een mooie kooi of nachthok gemaakt boven de zandbak van de kinderen en ernaast een vlucht van 1,50 x 0,80 m, wat lekker ruim was voor 2 vinkjes. Na verloop van tijd koop je of krijg je er wat bij.

Zo vloog er al het een en ander, hoofdzakelijk vinken, toen ik in het bezit kwam van diamantduifjes, een koppel uiteraard.

Als die eenmaal aan het broeden gaan, heb je zo een volière vol.

Geregeld verkocht ik er, om de volière niet overbevolkt te laten worden. Je denkt dat je al wat verstand van kweken gaat krijgen en je zet wat mooie duifjes bij elkaar. Een jaar of drie geleden kwam ik in het bezit van een zilverdiamantduif, een man. Zelf had ik altijd grijze duifjes gehad, maar nu kwam er opeens zo'n mooie zilverwitte tussen.

Een man alleen is ook zo wat, dus dan maar een popje erbij gezet en kijken welke resultaten er uit voortkomen.

Toen er na verloop van tijd een wat zilverkleurige pop uitkwam, heb ik deze met de stamvader weer verder laten broeden.

Vorig jaar heb ik alle niet zilverwitte duifjes verkocht en twee poppen bewaard, die nu met de zilverdiamantman in de steeds groter worden volière rondvliegen. Afmetingen nu 6,00 x 1,50 m.

De man vermaakt zich uitstekend met z'n twee vrouwen en vroeg in het jaar had ik twee eieren, die voorbeeldig zijn uitgebroed, en de jongen groot

gebracht. Nadat ze voor zichzelf konden zorgen heb ik ze apart gezet om te zien of ze later ook geschikt zouden zijn voor een tentoonstelling, want dan kun je eens zien wat voor resultaat je hebt behaald.

De duifjes groeiden goed op, het zijn broer en zus.

Eindelijk kwam dan de maand oktober met een nationale tentoonstelling in Arnhem. Ik heb de twee duifjes ingeschreven, in de hoop dat het wat zou worden.

Woensdag 21 oktober was de keuring, en als je dan de volgende dag in de krant ziet staan dat je in de prijzen bent gevallen, ben je toch wel benieuwd hoeveel punten je vogels hebben gekregen. En dan te horen dat je met je pop 88 punten hebt behaald en kampioen in de hoofdgroep 28 bent geworden! Bij het formaat kreeg ik de mededeling dat ze wat forser mag en de bevedering van de staart wat strakker. Het is wel een stimulans om nog eens iets meer over duifjes te weten te komen en misschien ook met wat collega-vogelliefhebbers wat gegevens uit te wisselen om eventueel nog betere resultaten te behalen.

Alle vogels in mijn volière vliegen vrij rond en worden niet apart gezet om te broeden. Van jonge meeuwen of mutaties weet ik meestal de ouders niet eens, want er vliegen zilverbekjes, muskaatvinken en meeuwen. Ik heb bastaarden van meeuwen en zilverbekjes die op tentoonstellingen ook al enkele bekertjes hebben behaald.

Voor de rest van het jaar hebben de duifjes in mijn volière geen jongen meer grootgebracht. Wel hebben ze

verschillende keren zitten broeden, zelfs naast elkaar op elk 2 eieren, maar na verloop van tijd waren de eieren weer uit het nest verdwenen en begonnen ze weer, hetzij op dezelfde plaats, hetzij ergens anders, eieren te leggen en te broeden, maar steeds verdwenen de eieren. Het zou kunnen zijn dat muizen de eieren leegzuigen of andere vogels in de volière de eieren eruitgooien, maar ik heb dat niet waargenomen. Wel heb ik gezien dat er muizen in de volière rondlopen.

De andere vogels in mijn volière waren deze zomer: een koppel roodkopamadines, driekleur papegaaiamadines, meeuwen, binsen, spitsstaarten, maskeramadines, bichnows, muskaatvinken, blauwfazantjes, witkopnonnen, zilverbekjes, vuurvinkjes en oranjekaakjes.

In november was er weer een tentoonstelling, nu in een streek waar mijn eigen vereniging ook aan meedeed. Ook de duifjes heb ik weer ingezonden.

Omdat de duifjes zo vlug na elkaar werden ingezonden waren de resultaten er ook naar. Door het vervoer en het steeds pakken zijn er wel eens een paar veertjes verdwenen. De keurmeester had er weinig goede woorden voor over. De kop en de staart waren beschadigd, de kleur was naar zijn zin te grijs, ze hadden een slechte tekening en ze waren veel te klein.

Het totaal aantal punten was nu 83. Het is en blijft altijd moeilijk om twee maal na elkaar in te zenden, maar het blijft een leuke hobby.

Colombé

mussen? waar niet?

De familie Passer bestaat echter uit meerdere leden dan alleen domesticus en montanus en een van de nog puur Aziatische soorten is de hierbij afgebeelde foto van Petr. Podpera welke u *Passer rutilans* toont. Ze bewonen in een aantal ondersoorten een groot gebied, vanaf Oost Afghanistan tot op de Japanse eilanden en op Taiwan. Zoals bij de meeste passersoorten is ook bij *rutilans* sprake van een geslachtsdimorfisme, een uiterlijk waarneembaar verschil tussen de mannetjes en de wijfjes. Op de foto ziet u dat het mannetje veel meer kleur en tekening heeft dan het wijfje hetwelk aanmerkelijk eenvoudiger is gekleed. Deze, ongeveer 14 cm grote vogeltjes, leven voornamelijk aan de randen van wouden en op zoek naar voedsel, zoals zaden en insecten, trekken ze ook wel naar de open velden en landbouwgebieden.

Broeden doen ze in holten van bomen waarin ze van allerlei groene stengeltjes een vrij slordig nest maken. Veel is er over deze betrekkelijk rustig en bescheiden levende mussoort niet bekend, zeker niet waar het gaat om kweekresultaten in de volië-

re. Ik verwacht dat ze zelden of nooit zijn ingevoerd en als kooivogel is aangeboden.

Ditzelfde geldt ook, zij het in mindere mate, voor een specifiek Zuidafrikaans lid van de passers, met name *Passer melanurus*, de Kaapse mus. Van oorsprong zijn de huismus en de ringmus van Aziatische afkomst. Lang, heel lang geleden hebben ze zich van daaruit verspreid via Rusland over Europa.

Halverwege de negentiende eeuw werden een groot aantal huismussen ingevoerd in Amerika en aan het einde van die eeuw kwamen vanuit Engeland een aantal van deze tjilpende rakkers in het oosten van Zuid Afrika terecht. Net zoals in Europa en in Amerika, hebben ze zich ook in Zuid Afrika goed aangepast en over een heel groot deel verspreid tot ver in Zimbabwe. Er zijn over de gehele wereld maar slechts enkele gebieden, o.a. Groenland, waar ze niet voorkomen.

De kleuropnamen tonen u deze best wel mooi te noemen, ongeveer 14 cm grote vogeltjes. Ook hier, en ik hoef u daar eigenlijk niet eens op te wijzen, een duidelijk verschil tussen de sexen. De diepzwarte kop- en borsttekening van de mannetjes is zeer opvallend en fel contrasteert aan beide zijden van het kopje de witte C lopend vanaf de kruin tot bijna op de keel. Het popje mist dit zwarte masker en slabbetje en is ook op de verdere delen wat valer van kleur.

Het Kaapse mossie telt drie geografische rassen. In hun doen en laten, in hun getjilp en gezang, doen ze sterk denken aan onze huismus. Oorspronkelijk waren het bewoners van droge en onherbergzame steppegebieden maar steeds meer zijn ze de mens genaderd, instinctmatig aanvoelend dat daar voedsel in overvloed is. Thans zijn ze zelfs in steden

al een normale verschijning, zij het dat die 'stadsjongens' zich toch weer wat anders gedragen dan de 'plattelanders'. Deze laatsten trekken buiten de broedtijd in grote groepen op. Gezamenlijk stropen ze dan de gebieden rondom de boerenbedrijven af. De stedelingen doen wat minder aan groepsvorming of misschien valt het van hun niet zo op.

Het gehele jaar door pleegt de Kaapse mus nestbouw. De slordige, omvangrijke en flesvormige nesten worden gemaakt van onkruid- en grasstengels, touw, stukjes goed en papier en wat al meer. Je kunt die nesten aantreffen in doornige struiken, onder dakranden, op telefoonpalen en noem maar op. De binnenkant van de nesten wordt zorgvuldig met zachte voornamelijk plantaardige en diertlijke materialen gestofeerd. Ze gebruiken de nesten niet alleen als broedgelegenheid maar ze worden ook als slaapnest gebruikt. Vandaar dus die voortdurende activiteiten met betrekking tot nestbouw. Het gebeurt soms ook wel dat ze verlaten en oude wevernesten in gebruik nemen.

De feitelijke broedperiode valt tus-

sen september en maart. Een legsel bestaat uit gemiddeld 4 tot 6 vuilwitte en met voornamelijk bruine vlekjes getekende eitjes. Soms zijn de eitjes zo bruin gespikkeld dat de vuilwitte basiskleur nauwelijks meer te zien is. De broedduur bedraagt 13 dagen en de jongen blijven zo'n drie weken in het nest. Als ze dan uitvliegen zijn ze precies eender van kleur en tekening als de volwassen wijfjes alleen de witte snavelranden verraden nog enige tijd dat het jongen zijn. Hun voedsel bestaat uit diverse zaden, bessen, vruchten en insecten.

Op Vogel'82 in Breda kregen we voor het eerst eigen kweek Kaapse mussen te zien. Ze waren ingezonden door de heer **C.A. Siero**, Prinsenstraat 22 **Dalfsen**. Terecht ontving hij hiervoor de NBvV-oorkonde.

Voorjaar 1981 kwam hij in het bezit van een paartje via een Belgische relatie. Ze werden direct ondergebracht in een 12 m lange, 6 m brede

en 2,5 m hoge volière waarin o.a. ook Boliviaanse kuis kardinaaltjes, groene kardinalen, roodkopamadines, driekleur- en roodkop papegaaiamadines, Chinese buulbuuls, Chinese groenlingen, bamboepatrijzen en witborstrallen waren gehuisvest.

Al heel spoedig begonnen de mussen aan de nestbouw. Met kokosvezels, heide, uitgeplozen touw, bosgras en veren werd een kanariënestkastje volgebouwd. Een betrekkelijk kleine insluipgang gaf toegang tot het nest waarin het popje al binnen korte tijd haar eitjes had gelegd. Beide vogels namen aan het broedproces deel. Na ongeveer 14 dagen broeden kwamen de eitjes uit en werden de jongen door beide oudervogels goed gevoerd. Toen ze 8 dagen oud waren heeft Siero de jonge vogels geringd; ringmaat 2,9 mm. Op een leeftijd van ongeveer 25 dagen verlieten de jonge vogels het nest. Ze kwamen

uiterlijk het meest overeen met het ouderpopje. Tijdens de broedperiode werd aan de vogels, naast een goede zaadmengeling voor tropen, mierenpoppen, meelwormen, maden, vruchten en universeelvoer, ook met voornamelijk roosvicee aangemaakt eivoer verstrekt.

Al kort nadat de jongen waren uitgevlogen, begonnen de oudervogels wederom aan het bouwen van een nest. Als basis diende een oud en verlaten nest van de groene kardinalen. Hierop werd van de reeds eerdergenoemde materialen een bolvormig nest gebouwd. Ook het tweede broedsel verliep zonder moeilijkheden. De jongen van de eerste ronde konden zelfs ongestoord in dezelfde volière blijven.

Na de jeugdruï, die zich inzet als de vogels zo ongeveer 3 tot 4 maanden oud zijn, zijn de geslachten van de jonge vogels goed te kennen.

Naar mijn gevoel worden Kaapse mussen slechts sporadisch ingevoerd. Mocht u ze echter ooit eens tegenkomen, dan lijkt het mij zeer de moeite waard om het eens met deze fraaie en van karakter verdraagzame en plezierige vogeltjes te proberen. Ze zijn niet veeleisend en voedselproblemen behoeven zich niet voor te doen als u er maar rekening mee houdt dat er naast een goede zaadmengeling ook dierlijk voedsel wordt aangeboden en zeker als de broedtijd nadert. Zoals dat bij erg veel tropische en inlandse zaadetende vogels voorkomt, brengen ze hun jongen de eerste 7 tot 10 dagen met uitsluitend levend voedsel groot.

Ja, en wat hun gedragingen betreft, ze verraden hun afkomst niet. Het blijven mussen, druk, kibbelend, sjouwend, soms wat schuw dan weer uiterst brutaal, kortom rakkers die best wel eens wat onrust kunnen zaaien maar het in het algemeen toch best met andere soorten kunnen vinden.

Een wat ruime en rijkelijk beplante volière, welke tijdens de winter ook goed beschutte plaatsjes biedt, is een ideaal onderkomen en daarin zullen dan zeker geen problemen met ze ontstaan.

H.A. Maurer

Foto en tekst: Dr. Thijs Vriens

zilveroornachtegaal een ideale vogel voor volière en kooi

Tot de Timalia's behoort, naast de bekende Japanse Nachtegaal, ook de iets minder gehouden, maar wel héél wat rustiger Zilveroornachtegaal (*Leiotrix argentauris*) die afkomstig is uit het Himalaya-gebied en de bergen van Zuidoost Yunnan, voorts uit Zuidoost-Azië en Sumatra. De vogel komt in verschillende biotopen voor: niet alleen in het gebergte, maar ook in bosrijke streken, in dichte onderbegroeiing, langs oevers van rivieren en zelfs op in cultuur gebracht landbouwgebied. In Burma heb ik vogels in parken signaleerd. In het gebergte zag ik ze tot op een hoogte van ruim 3000 m in Indo-China.

De vogels zijn één uitbundige kleurenpracht: het voorhoofd is geel, evenals de keel, de halsband en de zomen van de grote slagpennen. De zwarte kop heeft zilverkleurige oorvlekken, waaraan de Nederlandse (en bijvoorbeeld de Engelse: Silver-Eard Mesia) benaming is ontleend. De voorste delen van de veerzomen zijn rood; dit geldt ook voor de boven- en onderstaartdekveren. Voorts vinden we op de rug, de vleugeldekken

en aan de onderzijde van het lichaam grijsgroene kleuren; de staart is grijsachtig van tint. De pop is soms niet zo gemakkelijk op het uiterlijk van haar eega te onderscheiden; over het algemeen is zij ietwat minder helder van kleur, is de rug duidelijk grauer en de onderzijde grijsachtig wit. Ook de rode en oranje kleuren in de vleugels, borst en nek zijn minder. Het meest kenmerkende verschil ligt m.i. in het ontbreken van het rood in keel en stuit. Bij beide geslachten zijn de ogen bruin, de snavel geel en de poten rozerood. Grootte: 17 cm; staart 6,5 cm. U ziet, dat de vogel ietwat fors van bouw is dan de Japanse Nachtegaal die een grootte heeft van 15-15,5 cm en een staart van 5-6 cm.

Door de aangename stem is de vogel voor zowel binnen als buiten, in een ruime volière, geschikt. Veel mensen vinden hem echter een ideale kamerzanger. De stem heeft een aangenaam gekwetter, dat zelden zal vervelen; af en toe klinkt een klankrijk 'terr-terr'. Het gezang wordt overigens nimmer lang aangehouden; het wordt afgewisseld met prettig in het gehoor liggende fluittonen die soms in een lange 'uithaal' eindigen, waardoor het geheel een fluitconcert lijkt van los na elkaar komende tonen (om precies te zijn blijken ze uit steeds zes toontjes te bestaan). Merkwaardig of interessant (dat ligt er maar aan hoe je het wilt bekijken)

is dat de pop ook zo haar eigen zang kent; ze beschikt over een meerlettergrepige roep; ook hieraan is zij derhalve gemakkelijk van het mannetje te onderscheiden. Ofschoon veel mensen het gezang in huis toch nog ietwat de luidruchtig vinden (en over smaak valt niet te twisten, leert ons een wijs spreekwoord), acht ik een koppel in een ruime kooi (bijvoorbeeld een kistkooi van minstens 75 x 45 x 55 cm) zeker op z'n plaats; en ik spreek uit ondervinding. Natuurlijk komt een koppel nóg beter in een ruime, goed beplante volière tot z'n recht; wel moet ik er de nadruk op leggen, dat we er verstandig aan doen nimmer meerdere koppels bij elkaar in één verblijf onder te brengen, en persoonlijk heb ik geen al te beste ondervindingen met Zilveroornachtegalen die samen met Japanse Nachtegalen in een volière werden gehouden. Overigens past een paartje Zilveroornachtegalen zeker in een gezelschap van wat grotere vogels, zoals de wevers en wida's, grote prachtvinken die voor zichzelf kunnen opkomen; ofschoon mijn eigen ondervinding leerde, dat zelfs kleine exoten, waaronder zebra-vinken, napoleonnetjes en blauwfazantjes, met rust werden gelaten. Volledigheids-halve dient gesteld, dat de vogels de ruimte hadden (een tuinvolière van 12 m lengte) en dat het vogelverblijf goed van dichte beplanting was voorzien. Zoals ik in het begin al schreef

vind ik de Zilveroornachtegalen kalmer in gedrag dan de Japanse Nachtegaal en ook zeker minder agressief.

Ofschoon Zilveroornachtegalen – hetgeen ons niet zal verwonderen als we zien naar het land van herkomst – tamelijk goed vrij lage temperaturen kunnen verdragen, waardoor ze dan ook ideale bewoners voor een buitenvolière zijn, lijkt het me beter hen in de herfst binnenshuis onder te brengen. Ook in de vrije natuur komen de vogels in het koude jaargetijde naar de dalen of zoeken plaatsen op waar het beschutting biedt. Persoonlijk acht ik het '1 beste dat de vogels de winter doorbrengen bij een temperatuur tussen de 8-10 gr. C.

Kweekresultaten in gevangenschap zijn al meermalen voorgekomen. De meeste successen werden geboekt als er in dichte struiken reeds 'op voorhand' funderingen werden aangebracht van bijvoorbeeld ietwat hol gebogen kuikengaas, met daarop een 'platje' van humus en bladeren en mos. Gezegd moet worden dat het toch wel jammer is dat er in de handel niet altijd voldoende poppen worden aangeboden; het is daarom wellicht een goed idee als men in verenigingsverband onderling elkaar 'de geslachten die men nodig heeft uitleent'. Ondervinding heeft tevens geleerd, dat Zilveroornachtegalen enkel in een ruime volièr tot broeden komen; bij mijn weten zijn geslaagde broedsels in kooien – dit in tegenstelling tot broedresultaten met Japanse Nachtegaal – nog niet, of anders hoogst zelden voorgevallen. De pop legt 3-4 lichtgroenblauwe eieren die met roodbruine en bruine wolkjes en vlekjes zijn getekend; aan het stompe einde is deze tekening intensiever dan aan het spitse eind; (22 x 17 mm). Interessant is dat deze eieren vrijwel identiek zijn aan die van de Japanse Nachtegaal.

Op het hierboven genoemde 'platje' wordt een enigszins napvormig bouwseltjes geconstrueerd uit droge bamboebladeren, worteltjes (die erg veel als binnenvoering worden gebruikt), mos, vezels, droge en vochtige blaadjes enz. Ook touwnestjes (kanarienenestjes) worden betrokken. In het wild merkte ik, dat verschillende nesten opvallend helder gekleurde worteltjes bezaten. De broedtijd kan

men het beste houden vanaf medio mei tot medio augustus. Gewoonlijk worden er twee, zelden drie broedsels per seizoen 'afgehandeld'. De pop (die alleen deze werkzaamheden uitvoert) bebroedt de eieren ca. 13 dagen, afhankelijk van het weer. Soms echter kan het wel gebeuren dat ook het mannetje op het nest verschijnt, maar of hij daadwerkelijk aan het broedproces meehelpt is door mij nog niet met stelligheid kunnen worden vastgesteld; ook de erop nagelagen literatuur geeft tegenstrijdige antwoorden. Na het uitkomen assisteert de man evenwel enthousiast bij het opbrengen van zijn borelingen. Na zo'n veertien dagen kunnen de jongen op eigen benen staan en is het raadzaam ze bij de ouders weg te nemen, omdat de man dan vrij agressief kan worden en hen begint te achtervolgen. Grijpen wij als liefhebber niet onmiddellijk in dan kan het zelfs gebeuren dat de achtervolgingen zo hevig worden dat er zwaar gewonden of zelfs doden vallen. Deze agressie is overigens niets anders dan een verdediging van het eigen broedgebied, terwijl de jonge zonen op zo'n moment als directe rivalen voor zijn vrouwtje worden gezien. Jonge Zilveroornachtegalen beginnen in hun 3-5 levensmaand aan de jeugdruil.

Als voedsel kan men naast de verschillende goede merkvoeders voor deze vogelsoorten als aanvulling magere kwark, ei, fijnge maakte vruchten en fruit geven. Onder dit laatste versta ik: appel, peer, banaan, sinaasappel, kersen (zonder pit), aardbeien, allerlei bessen (jeneverbes, bos-, kruis-, aalbes), bramen, frambozen, (zoete) druiven, stukjes perzik, geweekte rozijnen en krenten, rijpe dadels, rozebottels e.d. Men kan er een 'stamp' van maken als men

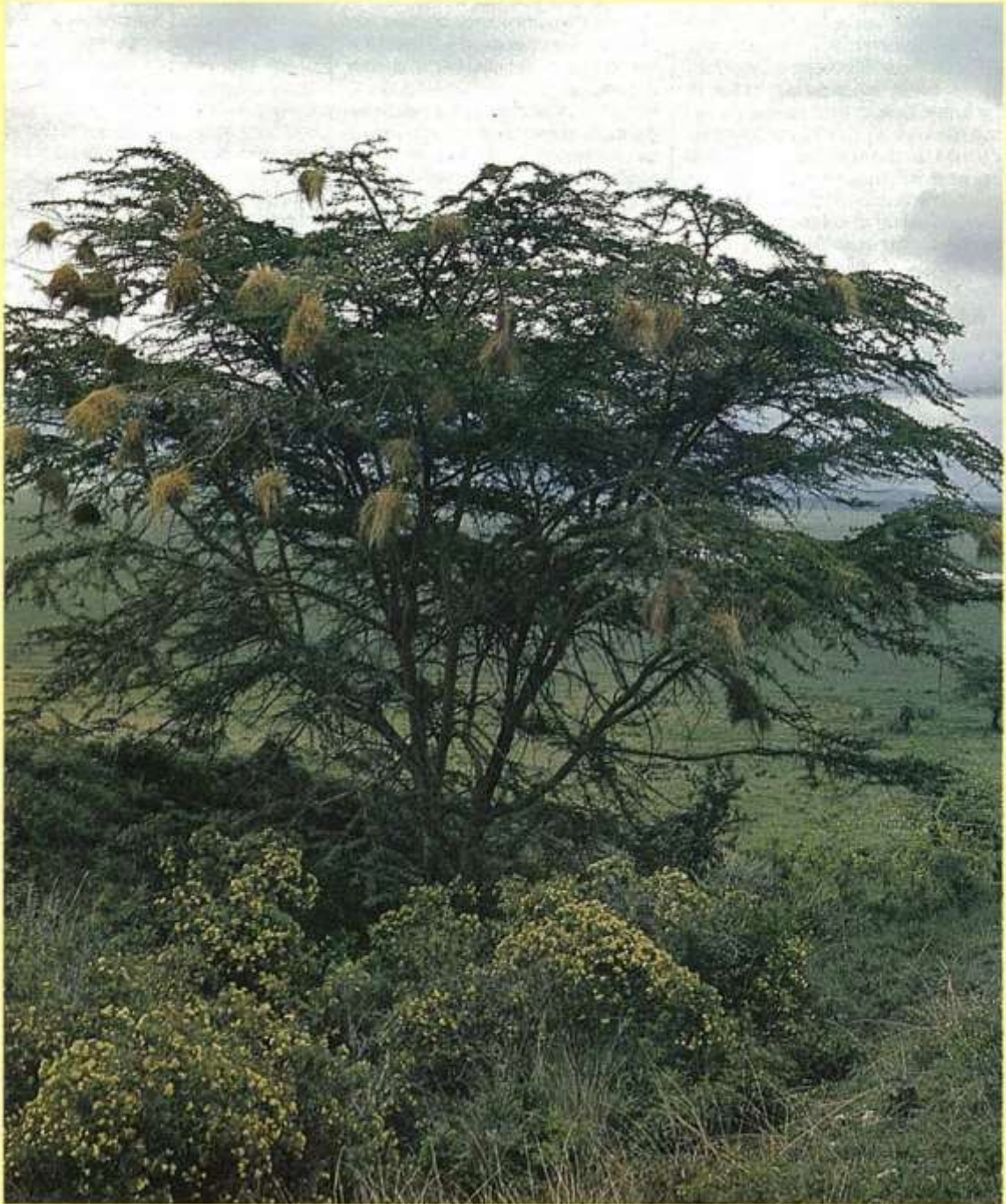
meerdere vruchten tegelijk wil geven, maar men kan ook afzonderlijk een en ander var. dit lekkers aanbieden. Het geeft de vogels 'meer om handen'. Ook dierlijk voedsel mag niet ontbreken, heel speciaal niet in de broedtijd! Stukjes rood gehakt, sprinkhanen, spinnetjes, bladluizen (op roos en vlier), enchytraeën, kleine, geknipte (dus van de kop ondane) meelwormen, mierepoppen ('miereëieren' in de volksmond genoemd) en kleine aardwormen ('pieten') die gevangen zijn op gronden waar beslist niet met kunstmest is gewerkt.

Wat de meelwormen betreft het volgende: worden Zilveroornachtegalen in een kooi, als vóór genoemd, gehouden, dan mogen ze dagelijks niet meer dan 2 wormen per vogel hebben; in de volièr, waar voldoende ruimte is, kunnen 4-6 meelwormen per dag per vogel zeker worden aangeboden. Daar Zilveroornachtegalen snel vertrouwelijk worden is het heel wel mogelijk dat ze na verloop van enige tijd dit lekkers tussen uw vingers van uw uitgestrekte hand komen weggapen, of dat zij als u een worm tussen het gaas steekt, rustig naast uw hand, (die wel... aan de andere kant van het gaas ligt...) zullen gaan zitten en de meelwormen zo in dankbaarheid aannemen.

Het behoeft hier niet betoogd te worden, dat de vogels dagelijks meermalen vers drinkwater en ook badwater te beschikking krijgen. Het zijn uitbundige gebruikers van waswater. Voor vogels die in de volièr zijn gehuisvest zou ik na 4 uur 's middags (en op dagen waarop de temperatuur erg hoog oploopt en ook enigszins stand houdt, tot 5 uur) geen badwater meer ter beschikking stellen, in verband met kouvatten. Door voedsel en/of drinkwater, maar ook in aparte schaaltes verstrekken we vitamines, mineralen, sporenelementen en kalk. Zo zijn oestergrit, roodsteen, houtskool, maagkiesel en zeewier in veel handelsmerken verwerkt; ze blijken in de praktijk goed te voldoen voor onze Zilveroornachtegalen. Ook druivesuiker in het drinkwater is aan te bevelen, vooral als we pas ingevoerde vogels bezitten; persoonlijk dien ik druivesuiker tweemaal per week aan alle vogels op, en zij schijnen het zeker op prijs te stellen.

Het genus agapornis (slot)

agapornis nigrigenis

Deze kleurrijke agapornis werd pas in 1904 door Dr. Kirkman ontdekt. In 1908, al vrij vlug nadat ze ontdekt waren, werden de eerste zendingen naar Europa verscheept. Spoedig genoten ze een grote populariteit.

Niet precies bekend is in welk jaar met deze vogels het eerste broedresultaat is behaald, doch blijkens een publicatie uit 1911 werd er in dat jaar goed met deze vogels gekweekt.

Soortbeschrijving Agapornis nigrigenis

Formaat:
13,5 cm.

Man en pop:

Voorhoofd roestbruin overgaand in donkerbruin; achterhoofd olijfgroen bronskleurig, geleidelijk overgaand in olijfgroen. De korte bef is bruinachtig zwart; bovenborst roodbruin overgaand in bronsgroen. De wangen zijn aan de voorzijde bruinachtig zwart, geleidelijk overgaand in donkerbruin. Algemene lichaamskleur groen. Onderborst, buik, flanken en anaalstreek geelachtig groen. Mantel, vleugeldek en stuit dof donkergrasgroen; het vleugeldek doet ietwat gehamerd aan. In de vleugelbocht is de kleur een nuance lichter. Grote vleugelpennen blauwzwart. Bovenstaartdekverendof donkergrasgroen; onderstaartdekveren geelachtig groen. De grote staartpennen tonen een oranje-rood-geel-zwarte dwarstekening en groene staarttippen. Snavel koraalrood, met aan de basis een witte anavelriem. Ogen donkerbruin, omgeven door een witte roring van washuid. Poten grijs; nagels donker-grijs.

Jongen:

De jongen lijken veel op de ouders, doch de kleur is iets matter. Ogen lichtbruin. Op de bovensnavel bevindt zich een zwarte vlek.

Eieren:

Kleur wit; aantal 4 tot 6

Broedduur:

24 dagen. De jongen verlaten het nest na ongeveer 40 dagen.

Woongebied:

Zuidwest-Zambia, aan de bovenstroom van de Zambesirivier.

Deze meest streekgebonden vertegenwoordiger van het genus Agapornis, bewoont de met loofhout begroeide dalen langs de bovenstroom van de Zambesirivier. Ze leven in kolonieverband. Meerdere keren per dag trekken ze naar het water om zich te baden. Hun voedsel bestaat uit allerhande zaden, vruchten, bessen en bladknoppen. Over hun broedgewoonten in de wildbaan is niets bekend.

In het verleden werden deze agaporniden in grote aantallen ingevoerd en

---

door: H.W.J. v.d. Linden
Foto: Th. Brosset en H. Bielfeld

---

tegen lage prijzen aangeboden. Omdat ze zo goedkoop waren, nam men nauwelijks de moeite er mee te kweken. Door dit verzuim en het feit dat de invoer thans praktisch stil ligt is de soort momenteel moeilijk verkrijgbaar. De weinige paren die thans bij de serieuze kwekers gehouden worden broeden redelijk goed. De nigrigenis is een zeer actieve vogel, die zomer en winter buiten gehouden kan worden mits een vorstvrij nachtverblijf aanwezig is. Alhoewel door hun zachtmoedig karakter koloniebroed in de volière tot de mogelijkheden behoort, is het beter de paartjes apart in kleine voliëres of broedkooien te laten broeden. Deze vogels slapen het liefst in nestkasten of broedblokken. Als nestmateriaal dienen we verse wilgetakken te verstrekken. De nestbouw is geheel gelijk aan die van de personata, de fischeri en de lilianaë. De eieren worden om de andere dag gelegd en door de pop uitgebroed. De broedtijd begint na het leggen van het tweede ei. Tijdens deze periode wordt de pop door de man op het nest gevoerd. De pop verlaat het nest alleen voor het doen van haar behoefte. Als de jongen uitkomen hebben ze oranje-rood nestdons dat naarmate ze wat ouder worden donkergrijs wordt. Op een leeftijd van negen dagen kunnen ze geringd worden. Nadat de jongen het nest verlaten hebben worden ze nog ongeveer 14 dagen door de man gevoerd. Zodra ze zelfstandig eten beginnen de mannen zich vaak onhebbelijk tegenover hun kroost te gedragen. Een teken dat de ouden aan een volgend broedsel willen beginnen.

Mutaties

Van deze agapornis zijn geen mutaties bekend. Qua vederstructuur bezit deze soort evenwel dezelfde mutatiemogelijkheid, als de overige leden van het geslacht. De verwachting is dan ook dat, als in de toekomst meer met deze vogels wordt gekweekt, er vroeg of laat stellig mutaties zullen optreden.

foto's van een hobby

Zo maakt u geslaagde hobby-foto's (12)

Uw hobby in filmbeelden

In de elf afleveringen van deze rubriek, die nu zijn geplaatst hebben we vooral gewezen op het belang van de foto-camera bij het beoefenen van een hobby. In het laatste artikel van deze serie gaat het over de filmcamera als verlengstuk van een hobby. Want ook deze biedt vele mogelijkheden en kan het plezier, dat men beleeft aan een bepaalde vorm van vrijetijdsbesteding, nog groter maken.

Beweging van belang

Wie postzegels spaart of munten, zal daarbij over het algemeen niet de filmcamera tevoorschijn halen. Filmen is het vastleggen van die beweging en die beweging zal als het even kan ook in de hobby zichtbaar moeten zijn. En niet alleen zichtbaar, maar ook op zo'n wijze dat die beweging een bepaalde functie heeft, zodat er een duidelijke voortgang te ontdekken valt.

Verhaal vertellen

Filmen is: met de camera een verhaal vertellen. Een hobby is meestal: stap voor stap een aantal dingen doen die tot een resultaat leiden. Dit betekent dus, dat een hobby precies voldoet aan het ideale draaiboek voor het maken van een film; er is een begin, een voortzetting en een einde.

Bewegen in tijd

Dat 'bewegen' moeten we dan ook niet te letterlijk opvatten; ook het zichtbaar maken van een ontwikkeling valt hieronder. Die 'tijd' kan betrekking hebben op het ontluiken van een bloem, op het ontstaan van een werkstuk of op het levensverhaal van een dier. Alles waar een begin en een eind aan zit, is in principe geschikt voor het maken van een film.

hoofdstuk voor hoofdstuk

Een goed filmverhaal bestaat uit korte hoofdstukken. Omdat je die meestal niet zomaar op de bonnefooi kunt filmen, is het verstandig ook voor een hobby-film eerst een 'draaiboekje' te maken. Dat klinkt wat duur, maar het is niets anders dan het in de goede volgorde opschrijven van de belangrijkste handelingen, die een logisch afgerond geheel vormen. Aan de hand van dat lijstje worden de opnamen gemaakt en - na het ontwikkelen van het materiaal - tot één geheel samengevoegd.

Spelen met overgangen

Natuurlijk kun je die 'hoofdstukken' zien als op zichzelf staande onderdelen. De kunst van het maken van een goede hobbyfilm is vooral: beelden kiezen die een boeiende of verrassende overgang opleveren. Als uw filmcamera beschikt over een mogelijkheid om overvloeiers te maken dan hebt u in dit opzicht extra kansen om bijvoorbeeld het tot stand komen van een werkstuk of de groei van een plant of dier op een bijzondere manier in beelden te vangen.

Ook van dichtbij

De meeste filmcamera's kunnen worden voorzien van een voorzetlens, die het mogelijk maakt om kleine voorwerpen van dicht-tot heel dichtbij te filmen. Zo'n lens zal bij het maken van een hobbyfilm vaak goed van pas komen. Een probleem vormt de geringe scherptediepte, waardoor bewegende onderwerpen gemakkelijk uit het scherptegebied kunnen raken. Het werken met een voorzetlens zal daarom meestal beperkt blijven tot voorwerpen die weinig of niet van plaats veranderen.

Ook met geluid

Niet altijd is geluid essentieel, maar in veel gevallen zal een film over een hobby aantrekkelijk worden als er ook geluid wordt toegepast. Dat geluid kan met een geluidscamera direct worden opgenomen of later op de filmstrook worden gezet. 't Is ook mogelijk om geluid in een film te verwerken door gebruik te maken van toepasselijke muziek, die via een afzonderlijke band of via een plaat wordt weergegeven en het commentaar daartussen zelf in te spreken.

De afwerking

Filmen zelf is - dank zij de moderne camera's, die bijna alles automatisch doen - niet moeilijk. En ook het afwerken van een film vormt geen probleem als u het stap voor stap leert en niet direct wilt starten met een avondvullende film. Al doende verkrijgt u ervaring in dat montagewerk en ontdekt u bijvoorbeeld ook hoe je een speelse titel kunt maken en eventuele tussentitels. Langzaam maar zeker ontstaat er dan een boeiende film, waar uzelf met plezier naar kijkt en die vrienden en familie een goed idee geven van de resultaten, die u met uw hobby hebt bereikt.

Op groter schaal

Zo'n film zal vaak niet alleen voor uzelf, maar ook voor uw medehobbyisten van belang zijn. In dat geval zal er vast wel een mogelijkheid zijn om uw filmresultaat te tonen op een verenigingsavond. En omdat gezamenlijk te leren en vooral te genieten van de hobby, die op het witte doek tot leven komt dank zij de filmcamera, die ook voor het maken van een hobby-film een ideaal hulpmiddel is.

Exotische vogels, huisdieren JA of NEE

XLII Dierenbeschermingsaspecten

5. Mutilerende ingrepen

Hieronder verstaan we ingrepen welke blijvende verminkingen veroorzaken. Voorzover mij bekend gebeurt dit op systematische wijze alleen bij bepaalde categorieën sierwatervogels: in plaats van gekortwikt worden deze vaak ook **geleewikt**, dit is het amputeren van een gedeelte van een der vleugels.

6. Enkele Voedings- en Huisvestingsaspecten

Elke soort stelt zijn eigen (soortspecifieke en algemene) eisen aan voeding (hoeveelheid, kwaliteit, samenstelling, afwisseling) en huisvesting (hokconstructie, hokinrichting, beschikbare leefruimte, temperatuur, vochtigheidsgraad, lichtregime, tochtwering, ongediertebestrijding, soorten en aantal hokgenoten, ventilatie, enz.). Pas wanneer men hieraan optimaal voldoet zou men kunnen spreken van Welzijn en Welbevinden der vogels.

Een denkfout die veel gemaakt wordt is dat voortplantingsresultaten wijzen op een situatie van Welzijn en Welbevinden. Weliswaar is dit soms het geval, maar soms ook niet. We moeten immers niet vergeten dat voortplanting een diep geworteld instinct, een oerdrang is. Zelfs onder minder gunstige of zelfs ongunstige omstandigheden is deze drang aanwezig. Alleen zij kan onder 'extreme' omstandigheden, althans onder omstandigheden die door de vogels als extreem worden ervaren, onderdrukt of verdrongen worden. Onder minder gunstige omstandigheden, welke men ook zou kunnen vertalen als Niet-Welzijn of Niet-Welbevinden, kunnen sommige soorten of individuen afhankelijk van hun motivatie of van hun mate van aanpassing toch tot voortplanting overgaan.

Het zou hier te ver gaan om alle voedings- en huisvestingsaspecten van alle soorten te behandelen; bovendien is het uiteraard een onmogelijkheid. Voor zover hier gegevens over bekend zijn, bestaan er op dit gebied vele goede (en minder goede) boeken en geschriften. Daarom beperk ik mij tot enkele in het oog springende algemene bevindingen.

Wat voeding betreft kan men in het algemeen stellen dat nectar-etende soorten het moeilijkst te houden zijn; kunstmatig samengestelde nectar-surrogaten dienen aan hoge kwaliteit te voldoen. Ondanks het feit dat ze in principe in gevangenschap wel in leven zijn te houden, behoren broedresultaten nog steeds tot de grote uitzonderingen. Na de nectar-etende soorten volgen de insecten-etende soorten. Ondanks de tegenwoordige variëteit in commerciële insectenvoerders (welke vaak in gedroogde vorm in de handel worden gebracht) is het zeker in de acclimatisatieperiode niet eenvoudig om deze soorten adequaat van voedsel te voorzien. Hierna volgen de Vruchten-etende soorten en tenslotte de qua voeding meestal gemakkelijk te houden zaad-etende soorten.

In een poging om de natuurlijke omgeving van de vogels zoveel mogelijk naar eigen idee na te bootsen, wordt vaak alleen maar gedacht aan zaken als beplanting, bodemmateriaal, vijvertjes, e.d. We vergeten daarbij echter dat een volière nooit een natuurlijke omgeving is of zelfs kan zijn. We moeten er eerder vanuitgaan dat we wilde vogels in een onnatuurlijke ruimte opsluiten, waarbij we in die ruimte moeten proberen om die voorwaarden te scheppen waaronder de vogels optimaal kunnen functioneren. Eén van de allerbelangrijkste

voorwaarden is de betrachte **hygiëne**. We moeten ons realiseren dat we al onze vogels permanent opgesloten houden binnen een zeer **beperkte ruimte**. Een ruimte waarin bovendien **geen ecologisch evenwicht** aanwezig is. Afvalstoffen (mest/urine) en voedselresten welke normaal gesproken in de natuur in een sneltreinvaart worden omgezet in bouwstoffen voor weer andere organismes blijven in een volière liggen en vormen tesamen met het gemorste vocht uit de drinkwaterbakken een bron voor allerlei bacteriën; ook andere parasitaire levensvormen kunnen zich in zo'n bodemmilieu uitstekend handhaven. Voor de meeste volières is een **betonbodem** dan ook de beste bodem: deze is zeer gemakkelijk schoon te maken en te desinfecteren. De noodzakelijke beplanting kan in plantenbakken aangebracht worden, terwijl zand of bosgrond gemakkelijk te verwijderen is met de bezem. Voeder- en drinkwaterbakken dienen dagelijks gereinigd en gedesinfecteerd te worden; ook vijvertjes of andere waterpartijen dienen zodanig ingericht te zijn dat het water gemakkelijk is te verversen. Insecten die van buiten de volière komen dienen geweerd te worden (vooral bij waterpartijen trekt men muggen aan!). Hetzelfde geldt voor muizen en ratten (betonnen bodemconstructie, metalen opbouw; geen hout). Verontreiniging door mest van wilde vogels (mussen, spreuuwen, merels, e.d.) dient te worden voorkomen (**geen open dak**).

Ter bestrijding van bloedluis dienen houten wanden jaarlijks gewitkalkt te worden. Na een broedsel dient het oude nestmateriaal verwijderd te worden om infecties met luizen of mijten te voorkomen; nestkastjes of nestblokken dienen gereinigd en gedesinfecteerd te worden. Het klinkt allemaal vreselijk onnatuurlijk, maar dat is het ook.

Het verschijnsel van Kooi- of Kettingvogel is een hoofdstuk apart. De meeste grote papegaai-achtigen (grijze roodstaarten, ara's, amazones, kakatoes, lori's) en beo's worden individueel gehouden in kleine kooien of op een standaard; ook bij andere soorten is dit soms het geval (bijv. Japanse nachtegalen). Het lijkt mij zeker dat we in deze gevallen niet kunnen spreken van Welzijn of Welbevinden (gebrek aan bewegingsruimte, stimulus-arme omgeving, geen contact met soortgenoten).

'n Nuchtere koele
bries door de
schuchtere
kolibries

Bij menige afdeling heeft het bestuur de sympathieke gewoonte om af en toe dia's te vertonen van of lezingen te laten houden over niet uitsluitend 'bekroonde Bondsinzendingen' maar ook inzake 'voor ons toch onbetaalbare' exotische vogels. En nu tril-vliegt uitgerekend de Colibri in zo'n waas van verre romantiek, ja beetje bij beetje onmaskerd worden! Zo werd blindelings aangenomen, dat die je ultrakortpotige dwergen voorkomen en dus kunnen gedijen in bloedhete, doodstille, tropische wouden. En dát is alvast onjuist. Deze groep, verdeeld in liefst 300 soorten met 150 variëteiten, is immers verspreid van hoog-in-het-Noorden bovenin Amerikaans, tot zg. poolstaat, Alaska, tot - via het smalle (politiek onrustige) midden-Amerika - onderin het Zuiden, Vuurland.

Onjuist is verder de opvatting dat 't allemaal 'glinsterende juweeltjes' zouden zijn want net als bij de, eveneens opgehemelde, Paradijsvogels zijn er ook somber en sober getinte, allerminst paradijselijke genres onder. Al die overdreven vergelijkingen met smaragd, topaas, robijn hebben we te danken - of kunnen we verwijten - aan de zelf sterk-gekleurde verhalen der eerste ontdekkers. Tenslotte is het foutief om aan te nemen dat 't allemaal wezentjes zijn niet groter dan 'n hommeltje omdat er gewoon ook stukken forsere soorten van bestaan.

Volière- en Kooivogels?

Aan de ene kant misschien jammer voert de moderne teelens u zakelijk naar de werkelijkheid zoals ook de huidige voedingsleer het (bij)geloof weerlegt, dat Kolibries onmogelijk in wat heet Gevangen Staat in leven te houden zouden zijn. Ook volgens Rutgers bronwerken en diens overzeese collegae vervangt een mengrecept van gecondenseerde melk, honing en babyvoeding de 'ongerepte nectar vers uit de bloemkelken uit het maagdelijk woud'. Als samenstelling voedzaam genoeg om Kolibries in vorm te krijgen en om er zowaar van te telen. Er is trouwens in Amerika 'n passend voer door de Dibebranche in Reagan's land in de handel gebracht. Daarnaast worden in de behoefte aan levend-eiwit voorzien door het verstrekken van fruitvliegen; met name die ook banaal Bananenvlieg genoemde *Drosophila*,

die u als bestudeerder van de stellingen en codes in de Erfelijkheidswetten weleens tegenkomt. Dit insect is finaal 'n extra huisdiertje geworden nog wel in diverse 'rassen' of fazen; in tienduizenden exemplaar-tjes (voor computerproeven op genetisch gebied) gefokt is het in het onderhoud en de massateelt wel zo makkelijk als de cavia oftewel de marmot. Geduldige, gepensioneerde of werkloze? liefhebbers krijgen er hun C's zó vinger tam dat die - met dat buisvormige snaveltje van ze; ziet foto's - hun verzorger het voer uit de mond zuigen. En zo wordt de prothese van de baas dé geurige bloemkelk met stuifmeel uit Tarzan's lyrische jungle. Goed dat we nu bij de wildernis belanden want daar hangt alles af van 'n gezond . . .

. . . Ecotelsel!

De jongste waarnemingen tonen aan dat we met dit C-geval staan voor een treffend voorbeeld van ecologische samenwerking. Deze in de zin van 't niét zonder mekaar kunnen stellen en redden! De klassieke Voedselketen, voor de Lezer(es) ver-

trouwde materie en lichte kost. Met die speld van 'n bekje van hem brengt zo'n minivogel op diens gastheerplant het nodige over ván 'n stamper náár de meeldraden; en dit vervoer volbrengt ie preciezer dan de, om die bestuiving als koppelaarster zo geprezen, honingbij. . . !

Het transporteren van aanstaand Jong Leven van vrouwelijke naar mannelijke gewassen. Roomvers is de ontdekking dat de C. tegelijk bladluizen versjouwt; die kruipen – laten we aannemen: instinctmatig – de bezoekende vogel in mond en neusgaten. En werken die mijten er zich uit bij de eerstvolgende visite, gebracht aan 'n buurplant. Deze verhuizing tot heil van de (instandhou-

ding van de) luizige Soort! Dát, zoals de natuurkenner allang doorheeft, door die wederzijdse afhankelijkheid beide diersoorten plus de bezochte plantenwereld erg kwetsbaar zijn, hoeft niet toegelicht te worden. Een landschapstype, 'n zeg moerasplantje, 'n vissoort of 'n olifant valt of staat met zo'n levensgemeenschap en de daarbinnen samenlevende flora en fauna!

De Kwekers van C.'s

Terugkomend op die, de geboren kweker meer dan het Ecosysteem in de vrije Natuur boeiende, Volièrefok ligt 't voor de hand, dat dié vogelaar die in Californië woont waar toevallig ook 'n bepaalde C-soort thuishoort, 't niet moeilijk heeft'. De struik of heester waar 'zijn' C. op aangewezen is groeit immers in 's mans eigen tuin in de koude grond? (Eigenaardig maar dit zich bezighouden met de klimatologisch gemakkelijker **inheemse** genres ziet men bij ons, in tegenstelling tot bij onze Belgische sportvrienden met o.a. hun lijsters, zelden of nooit; dit afgezien van het soms verboden-zijn die überhaupt in huis te hebben.) En voor wie per toeval ook van tuinieren houdt snijdt dan het hobbymes aan twee kanten. Maar wat bij uitgerekend onze C.'s weer lelijk tegenzit is dier. . .

Vijandige aard en Vechtlust!

Kenners en waarnemers-in-het-open-veld zijn 't er over eens, dat ze – verre van wat men van zulke onschuldige kabouters verwachten zou – ontzettend agressief op boosaardig af zijn! Reden waarom ze voor alle zekerheid ieder apart opgekooid worden – niet eens paarsgewijs want dat is ook al riskant. Hun verstandelijke vermogens schijnen dusdanig beperkt, dat ze als 't ware eerder als insecten reageren, aldus onze bron. Al dan niet als gevolg van die rare mentaliteit stelt dan ook hun huwelijksband, dat wil zeggen vergeleken bij die, het publiek zo ontroerende, levenslange verbintenis als bij pak weg zwanen en roofvogels, weinig voor. Direct na het biologisch niet te omzeilen 'contact' gaat het blijkbaar uitgesproken **tijdelijk** bruidspaar meteen uiteen en duiden de echtelieden mekaar geen dag langer in elk zijn/haar egoïstisch jachterreintje. . . Zo van – blijf uit mijn strafschoopgebied! Dit verkleinende **-tje** omdat 't qua oppervlakte af en toe gaat om slechts één bloeiende boom of één hele in bloei staande dus nectarrijke struik. Klaarblijkelijk ruim genoeg als eenpersoonswoning, als biotoop, als voedingsbodem. Tot slot 'n toelichtinkje op het woord **nectar**, de vloeistof waar 't allemaal omdraait, de benzine waarzonder je de levensmeter niet aan de praat krijgt en houdt. Het heeft 2 betekenissen, 'n antieke uit de grijze Oudheid en 'n hoogstmoderne. Oorspronkelijk stond het in het oud-Grieks voor de zalige **drank**, welke de goden als Zeus/Jupiter, Mars/Ares van de krijgsmacht, Bacchus/Dionysos van de wijn, mevr. Venus/Aphrodite der liefde en sex, mej. Diana/Artemis van de jacht e.v.a. tot zich namen terwijl hun eten bestond uit **ambrosia**. Waar dat menu uit bestaan heeft is door bijv. de dichter Homeros nooit gepubliceerd doch reuzesmakelijk zal het best geweest zijn en uit dien hoofde ons, sterfelijke aardse mensjes, niet gegund. In het huidige taalgebruik staat Nectar voor de stof, die door honingklieren van planten wordt afgescheiden, de zg. nectariën. Dat de bijen er honing uit fabriceren – in ook weer klaver-, heide- en vroeger boekweit-honing enz. – is overbekend; dát de Kolibries ervan leven en erop teren wist de vogelvriend(in) al eerder; we zijn er vandaag alleen samen iets dieper op ingegaan. Met dank voor uw aandacht.

J. de JONG

Het kweken met Europese wildzangvogels

Zoals afgesproken op het einde van mijn vorige artikel, wil ik het deze keer eens hebben over: 'Problemen bij het kweken met wildzangvogels'.

Geregeld komen vogelkwekers bij mij met de vraag: 'waarom lukt het kweken met wildzangvogels bij mij niet?' De meest voorkomende klachten zijn dan: de vogels broeden niet, de vogels bouwen geen nest, de vogels voeren de jongen niet, de uitgevlogen jongen eten te veel en gaan daardoor dood, de man laat de broedende pop niet met rust.

Ja sportvrienden, laten we één ding even duidelijk stellen, de hoofdoorzaak ligt meestal niet bij de vogels, maar bij de kweker die onbewust en goedbedoelend, zijn vogels verkeerd verzorgt.

De meeste wildzangvogels zijn zaadeters, maar hebben om in broedconditie te komen, levend voer, dierlijke eiwitten en hormonen nodig. In de vrije natuur kunnen ze zelf in deze behoefte voorzien, maar in de volièrres zijn ze volledig van hun verzorgers afhankelijk.

Om de voortplantingsdrift van onze vogels te stimuleren, moeten wij ze reeds vóór het broedseizoen (tiefst vanaf januari) regelmatig en met mate, meelwormen en als u ze ter beschikking heeft, miereneieren aanbieden. Ik geef al mijn wildzangvogels vanaf begin januari 1 maal per week wat meelwormen en 1 maal per week wat miereneieren naast de normale voeding. Dat is naar mijn mening voldoende. Ook het lengen van het aantal lichturen per dag (hierdoor wordt de hypofyse of het hersenaanhangsel van de vogels geprikkeld en daardoor de hormonenproductie op gang gebracht) heeft een gunstige invloed op het in broedconditie komen van de vogels. De warmte speelt niet zó een belangrijke rol bij de wildzangvogels als men algemeen wel aanneemt, kijk maar eens naar de merels rondom uw huis. Die beginnen al vrij vroeg in het jaar met hun nestbouw.

Om de kans dat de vogels tot voortplanting overgaan te vergroten, plaats ik deze reeds in het najaar, koppel-

gewijs bij elkaar en wel één koppel per kweekvluchtje. Dit heeft het voordeel dat de vogels de tijd hebben om aan elkaar te wennen en niet door andere vogels gestoord worden.

Van laat in het seizoen geboren jongen mag u in het eerstkomende broedseizoen, nog geen resultaten verwachten. U moet er van uit gaan dat de kweekvogels ongeveer een jaar oud moeten zijn om tot broedresultaten te komen. Wanneer u naar uw mening mooie, bij elkaar passende koppels hebt samengesteld en de vogels vertonen geen broedneigingen, (man en pop verstaan elkaar niet en vormen geen paar) dan kan het verwisselen van de partners, wel tot het beoogde doel leiden. Een andere mogelijkheid, een pop wil nestelen en vliegt al enkele dagen met nestmateriaal in haar bek rond. Dit kan een teken zijn dat bij haar de echte broeddrift nog niet aanwezig is. Door de man weg te halen en de pop ruim levend voer te geven, (miereneieren, meelwormen, bladluizen) en na een dag of 5 de man weer terug te plaatsen bij de pop, kan in dit geval het euvel verholpen zijn.

Een paar weken later kan zich een ander probleem voordoen. De paarlustige man, laat de broedende pop niet met rust en wil zelfs met haar op het nest paren. De pop die hiervan niet gediend is, verzet zich en door deze schermutselingen op het nest, zijn even later alle eieren stuk. Ik heb dit zelf meegemaakt met putters en groenlingen. De eieren rapen tot het legsel compleet is en dan de man wegnemen, is hier de eenvoudigste oplossing.

Wanneer blijkt dat een legsel eieren onbevruucht is, kan dit meerdere oorzaken hebben. Ik zal u enkele noemen: De man en de pop verstaan elkaar niet. Ze vechten waardoor geen goede paring tot stand kan komen. De vogels zijn niet in konditie of nog niet broedrijp. Eén of beide vogels zijn nog te jong.

Zijn de eieren wel bevrucht, kunnen er zich ook nog moeilijkheden voordoen. De luchtvochtigheidsgraad in het vogelverblijf is te laag, wat uitdrogen van de eieren ten gevolge kan hebben.

Het optreden van legnoed (kan nogal eens voorkomen bij

G.J. van Gelder b.v. Zaandam Holland

VOGELZADEN

130 jaar ervaring in vogelzaden

tel.: 075-311211

Uitsluitend verkrijgbaar in de dierenspecialzaak

jonge poppen) en hier **kan** koude de oorzaak zijn, wat tevens betekend dat warmte de remedie is **tegen** legnood.

Een handig hulpmiddel om dit te controleren en wat eigenlijk in elke vogelkweekruimte aanwezig moet zijn, is de bekende thermometer/hygrometer. Beide instrumenten, gemonteerd op een fraai houten blokje, kunt u op het bondsbureau verkrijgen. Eenmaal aangeschaft, heeft u er uw hele leven plezier van.

Dan wil ik ook nog even uw aandacht vestigen op het levend voer. Praktisch 99% van de kweekresultaten met wildzangvogels zijn te danken aan het verstrekken van levend voer aan de jongen gedurende de eerste 6-7 levensdagen. Dit levend voer kan bestaan uit: meelwormen, miereneieren, bladluizen, pinkies, rupsen, spinnen, vleesmaden (gezuiverd in zand) en gekookte schelvis onder het eivoer gemengd. U mag zelf kiezen wat u uw vogels geeft, maar leer het de oudervogels eten, reeds vóór het broedseizoen dan geeft dit verder geen problemen als er nestjongen zijn.

De ontlasting. Aan de ontlasting van de vogels kunnen we zien of de vogels in goede konditie zijn. Zijn de uitwerpselen vast met boven op het hoopje een wit topje, dan is alles in orde. Van een deskundige weet ik dat het witte topje de eiwitten zijn die de vogel te veel in zijn lichaam heeft en die dus met de ontlasting door het vogellichaam worden afgevoerd.

Is daarentegen de ontlasting slijmerig vloeibaar, en hij stinkt, dan kan dit een darmstoornis zijn. De enig juiste handeling is dan een dierenarts raadplegen. Neemt u dan ook wat verse ontlasting van de betreffende vogels mee, dan kan hij deze onderzoeken. Als hij de ziektebron heeft ontdekt, zult u van hem medicamenten ontvangen om uw zieke vogels weer beter te maken. Ga nooit zelf voor geneesheertje spelen, want daar heeft u (en ik) geen verstand van.

Dat uitgevlogen jonge vogels sneuvelen door over-eten, is een gevolg van te sterk voer. Veel eivoer en oliehoudende zaden zijn voor hun nog te zware kost. Wat gemalen

hardvoer, wat meelwormen of miereneieren, wat halfrijpe onkruidzaden en dit alles met mate toegediend, dat is de beste voeding voor de uitgevlogen jonge wildzangvogels.

Ringproblemen. Er zijn nogal wat wildzangkwekers die pas geringde jonge vogels verspelen doordat ze door de oudervogels uit het nest worden geworpen. Ik heb u reeds vaker verteld, dat ik mijn ringen voorzie van fietsventielslang alvorens ze de jongen om een pootje te schuiven. Dit is een probaat middel en dat doe ik al jaren zo. U kunt ook nog iets anders doen. Als u nog ongeringde oudervogels heeft en u heeft nog wat gesloten voertingen liggen, zaag deze dan open en breng ze aan bij de oudervogels. Doe dit dan wel lang voordat het broedseizoen begint. Ze zullen na verloop van tijd begrijpen dat ze die lastige ring niet meer van hun poot kunnen verwijderen en deze dan aanvaarden. Dit nu **kan** tot gevolg hebben dat ze de ring aan het pootje van hun jongen minder abnormaal zullen vinden. Dit is uiteraard geen evangelie, maar het uitproberen waard dacht ik.

Bastaardkweek. Hoewel de bastaardkweek ook de nodige problemen kan opleveren en dat zeker bij de beginners, wil ik deze manier van vogels kweken toch met een andere bedoeling onder uw aandacht brengen. Het mag genoegzaam bekend zijn, door mijn artikelen in 'Onze Vogels' alsook door mijn Dia-lezingen, dat ik **geén voorstander** ben van bastaardkweek, dit met het oog op het in stand houden van de soort en het verkrijgen van vruchtbare nakomelingen. Daarom vriend: een verzoek: 'beleef uw hobby met plezier, maar kweek met uw vogels soortzuiver.' Ik ben er van overtuigd, dat het ook u meer voldoening schenkt als u een nest wildzangvogels heeft liggen, als dat er een nest bastaarden in uw vogelverblijf is geboren. Natuurlijk heeft u gelijk als u zegt dat de mannetjes mooi wedstrijdvogels kunnen zijn, en de popjes goede pleegmoeders, maar dat is dan ook alles. Jammer eigenlijk voor de moeite. Temeer daar we weten dat de bastaardkweker toch steeds is aangewezen op soortzuivere vogels als kweekvogels. **'Bezint eer u begint.'**
Inl. Dia-lezing 045-254425

N. van Dijk

Fa. N. v. DIJK

Hooghout 54
4817 EC Breda,
Tel. 076 - 13 13 44

Steeds in voorraad en ruime collectie zangvogels, vruchten- en insectenetters, papagaalen, parkieten enz.

Wij verzenden door geheel Nederland.
Kopen regelmatig kanaries, parkieten, zebra-vinken, enz.

NBvV-SERVICE

KWEEKKAARTEN

Een goede kweekadministratie is een eerste vereiste. Maak daarom gebruik van onze kweekkaarten.
Per 25 stuks f 6,50.

THERMO-HYGROMETER

Een onmisbaar instrument in uw kweekruimte. Bij een temperatuur van 18 tot 20° C dient de vochtigheidsgraad 50 tot 70% te bedragen. Beide instrumenten gemonteerd op een fraai blokje hout voor f 22,—.

NAALDBANDEN ONZE VOGELS

Deze maken van uw maandblad een fraai boekwerk.
f 9,75 per exemplaar. Bij 10 of meer exemplaren f 7,50 per stuk en per doos van 25 stuks f 162,50 = 6,50 per exempl.

Bovenstaande artikelen kunt u bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324, t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom en met vermelding van naam, adres, woonplaats, afdelingskode en wat u wilt ontvangen.

ONKRUIDEN

Paarse Dovenetel (Lamium purpureum)

De paarse dovenetel beschrijven is eigenlijk een onnodige tijdverspilling. Althans zo lijkt het. Het tegendeel is veel eerder waar. Wie de plant aan een nauwkeuriger onderzoek onderwerpt zal duidelijke verschillen met de echte brandnetel bemerken. Want u kunt het geloven, of niet, maar ongetwijfeld maakt men een vergelijking met de veel gemener brandnetel!

De stengels van deze dovenetel is zoals dat bij alle lipbloemigen behoort, vierkant. Het grootste onderscheid zit echter in de kleur van zowel bloem als blad, dat soms ook enigszins paars van kleur is. De paarse bloemen verspreiden een apart geurtje, dat net zo goed de insecten naar de bloem lokt, als het honingmerk op het bloemblad. De grage bezoekers moeten wel over een lange tong beschikken om de kostelijke honing er uit te kunnen likken. De plant is een liefhebber van vruchtbare grond. Waardoor we de plant, die doorgaans in pollen groeit, vooral op akkers kunnen vinden. Ze groeit daar vrijwel het gehele jaar. Soms zelfs onder de sneeuw! De naam Lamium is van het Griekse Lamos afkomstig, dat keelgat, of muil betekent. De naam Purpureum spreekt voor zich: purper- of paarskleurig!

P.J. de Penning.

UW LAATSTE KANS

Een zo schitterend uitgevoerde kalender voor zo weinig geld koopt u elders nergens.

Formaat 29 x 30 cm, met 24 zeer fraaie vogelafbeeldingen in kleur.

Vastgestelde verkoopprijs slechts f 6,50

Verkrijgbaar bij uw afdeling of rechtstreeks van het bondsbureau.

Voor afdelingen is de inkoopprijs bij 10 of meer exemplaren f 4,50 per stuk.

Bestellen door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 1148324

t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom.

Per omgaand ontvangt u het bestelde franco thuis.

Meindert de Jong

De Koningsparadijsvogel

De Koningsparadijsvogel, (*Cicinnurus regius*) afgebeeld op het decemberblad van de vogelkalender, is de kleinste maar ook een van de mooiste van paradijsvogels, die wel met 'wondervogels' worden betiteld. De befaamde onderzoeker Wallace kreeg een exemplaar in handen, dat bemachtigd was op de Aroe-Eilanden en hij schreef er lyrisch over: 'Het grootste deel van zijn verenkleed was schitterend vermiljoenrood met een glans als van gesponnen glas. Op de kop waren de veren kort en fluweelachtig en gingen over in oranje. De onderkant van de borst naar beneden was zuiver wit met een zachtheid en een glans als van zijde. Een metaalgroene band scheidde het wit van het rood van de hals. Boven elk oog was een ronde vlek van dezelfde metaalachtige kleur. De snavel was geel; de tenen en loopbenen vertoonden een mooie kobaltblauwe kleur.'

Van de zijanten van de borst en normaal door de vleugels verborgen, liepen kleine rookbruine, circa 5 cm lange veerpluimen, die in een brede, diep smaragdgroene band eindigden. Deze pluimen kunnen naar believen worden opgezet en als twee sierlijke waaiers worden uitgespreid. De middelste staartveren lijken op dunne draden, ca. 12 cm lang en zijn van een mooie gebogen vorm. Aan het eind van de draden zijn de buitenste vlaggen schroefvormig en naar binnen gedraaid en vormen twee elegante, glanzende knoppen, die anderhalve meter onder het lichaam hangen. Beide versieringen, de borstveren en de staartveren met hun schroefvormige vlaggen zijn uniek onder alle bekende vogelsoorten.'

Het wijfje is erg simpel gekleurd: van boven bruinig, van onderen lichter met donkere dwarsstreepjes. Behalve op de Aroe-Eilanden komen

de koningsparadijsvogels voor op Nieuw-Guinea en een paar in de buurt liggende eilanden. Daar houden zij zich op in de dichte boomkruinen en ook in grote buitenvolières schijnen de mannetjes zich graag te verschuilen in dicht gebladerte. De koningsparadijsvogel is de enige paradijsvogel die in holle bomen broedt (Grzimek).

Volgens Rutgers' Encyclopedie voor de Vogelliefhebber lukte het de Zweed, dr. Sven Bergmann een paartje aan het broeden te krijgen. Er werden twee eieren met tussenpozen van twee dagen in een nestkast gelegd. Deze werden alleen door het vrouwtje in zeventien dagen uitgebroed en de jongen vlogen 14 dagen later uit.

De volière van de maand

Foto's 1-2-3.

Johan Kamphuis, Tureluur 54 in Genemuiden, schreef ons het volgende: 'Het is al weer zo'n vier jaar geleden dat ik van het Groningse Alteveer naar Genemuiden in Overijssel kwam. Al gauw had ik daar weer een kleine volière tegen de muur van het schuurtje achter onze woning gebouwd. Het was maar een klein optrekkel, 2,30 m lang, 55 cm diep en 1,60 m hoog, en vandaar dat het mij niet zo beviel. Ook de resultaten daarin bleven uit. Twee jaar geleden werd ik lid van de afdeling Kampen-Ijsselmuiden. Van een groepje serieuze vogelliefhebbers kun je dan als beginneling erg veel leren. In november vorig jaar besloot ik een nieuwe volière te gaan bouwen en mijn eerste werk was trachten een tekening te maken en een verzoek tot bouwen in te dienen bij de gemeente. Na drieëneenhalve maand wachten en een persoonlijk gesprek met de burgemeester, werd de bouwvergunning verleend en kon ik begin februari van dit jaar aan de slag. Een bevriende aannemer bood mij gelegenheid om in zijn werkplaats het nachthok te bouwen. Ik was daar best

blij om want buiten was het toen allesbehalve aangenaam om te werken. Wat later heb ik dat nachthok op de bestemde plaats in elkaar gezet. Het is geplaatst op spoorbielzen, nadat eerst een afvoerleiding en een leiding voor waterleiding waren ingegraven. De wanden van het nachthok zijn gemaakt van vuren rabat delen van 19 mm dik. Vloer en dak zijn van 22 mm dik multiplex en de deur is 63 cm breed. Aan de voorzijde zijn twee klappramen aangebracht welke van binnen zijn afgeschermd met horrengaas. De wanden zijn 7,5 cm dik met daartussen glaswol. De binnenkant is afgetimmerd met hardboard en de naden zijn met bruine latjes af-

gedekt. In het nachthok is een klein portaalje geprojecteerd en een hordeur zodat op warme dagen de buitendeur kan openblijven. Een schakelklok draagt zorg voor een regelmatige in- en uitschakeling van de verlichting en een klein aanrechte alsmede stromend water dragen er toe bij dat binnen alles gemakkelijk en goed schoongehouden kan worden.

De afmetingen van het nachthok zijn 2,40 m lang, 1,80 m breed en aan de voorkant 2,01 m en aan de achterkant 1,74 m hoog. Het dak is afgedekt met rubberroid. De vlucht is gebouwd op 5 cm dikke en 40 cm brede betonplaten waarop een muurtje is gemetseld van 30 cm. Daarop is weer een groen muurplaat bevestigd van 3,5 x 7 cm en daarop de houten stijlen welke 5 x 4,5 cm zijn. Deze vlucht is 2 m lang, 1,50 m diep en in het midden 1,73 m hoog. De zij- en achterkant van de vlucht is bespannen met dubbeltesgaas en afgeschermd met dubbel dik glas. De voorzijde, waarin zich ook het deurtje bevindt, is eveneens met dubbeltesgaas bespannen. De bovenzijde van de vlucht is bespan-

CéDé

eivoeders

nen met dubbeltjesgaas, daarna afgedekt met rubberoid waarop vervolgens pvc golfplaatjes zijn vastgelegd. Het badwater wordt verstrekt in een roestvrij stalen wasbakje waarin een overloopje is gemaakt en een drijver. Van boven komt dan het water via een douchesproeier daarin en zo de vogels het believen kunnen ze dus bij tijd en wijle gebruik maken van een kunstmatig regenbuitje. Om de vlucht is de nodige beplanting, o.a. coniferen en varens geplant. In de vlucht staat een appelboompje. Kweken doe ik op zolder waar ik zes broedkooien heb staan. De vogels zitten daar erg goed en de kweekresultaten zijn navenant. Ik kweek alleen kleurkanaries in bruin, zilverbruin, goudgeel, strogeel en dominant wit. Op 5 juni was het zover dat de volière met enig feestelijk vertoon van de familie in gebruik kon worden genomen. Het was een plezierige dag en mij werd veel succes met de hobby gewenst. Dat laatste wens ik u allen ook heel graag'.

Foto's 4-5-6.

Vader J. en zoon O. Hoeve, D. Boeremastraat 2 in Appingedam beoefenen gezamenlijk de vogelliefhebberij

rij in een ruim opgezet hobbyverblijf. In 1981 hebben ze dat verblijf gebouwd van in hoofdzaak houten delen. De kweekruimte is 6 m lang, 3 m breed en 2.90 m hoog. Het bouwwerk staat op een van 30 cm grote betonblokken gemaakt fundament. In voor- en achterwand zijn ramen aangebracht en de deur is in een zijwand geprojecteerd. Het dak is van zware kwaliteit golfplaten voorzien. Het hemelwater wordt via een plastic goot afgevoerd en opgevangen in een regenton. Binnen is het bouwwerk betimmerd met gipsplaten. Een gaskachel zorgt indien nodig voor extra bijverwarming en drie TL-lampen, welke automatisch kunnen worden in- en uitgeschakeld, zorgen voor de bijverlichting. In deze kweekruimte heeft vader en zoon elk een eigen batterij broedkooien staan

waarin kleurkanaries (isabellen) en postuurkanaries zoals glosters en norwichs worden gekweekt. Bovendien zijn er in deze ruimte ook wat vluchtjes gemaakt waarin kwartels en roodrugparkieten worden gehouden en gekweekt. Tegen de kweekruimte aan is een ruime buitenvlucht gebouwd van 5.50 m lang, 2.80 m breed en 2.90 m hoog. Deze ruimte is verdeeld in vier afdelingen. Ook voor de buitenvolière is gebruik gemaakt van houten delen welke met dubbeltjesgaas zijn bespannen. Enkele dennetjes, coniferen, aalbessen en rozen zijn in de vluchtjes geplant en ook om de volière is er voldoende aandacht aan beplanting geschonken. 1982 is voor de beide heren Hoeve een goed kweekjaar geweest veel beter dan het jaar er voor en men denkt toch wel dat dit door een aanmerkelijk betere huisvesting komt. Nu al zitten ze met spanning te wachten op het volgende kweekseizoen. Beiden wensen al hun collegakwekers van de afdeling Appingedam en vanzelfsprekend ook u die daar niet woont, erg veel succes, zowel op de tentoonstellingen als straks weer met de kweek. Wij sluiten ons daar gaarne bij aan.

U KOMT TOCH OOK?

VOGEL '83

met meer dan 7000 vogels in honderden soorten.
De **GROOTSTE VOGELSHOW** van Nederland.

Van 13 t/m 16 januari 1983
in HET TURFSCHIP te BREDA.

ZO'N GEVLEUGELD EVENEMENT MAG U NIET MISSEN

Geopend:

Donderdag 13/1 van 14-22 uur
Vrijdag 14/1 van 10-22 uur
Zaterdag 15/1 van 10-19 uur
Zondag 16/1 van 10-17 uur

Toegangsprijzen:

Volwassenen f. 6,-
Kinderen tot 12 jaar
en bejaarden f. 2,50

Inhoudsopgave jaargang 1982

ALGEMEEN (in paginavolgorde)

Merkwaardig 31
Onze vogels en het leefmilieu 35
Groene aanslag 35
Nestgelegenheden voor parkieten 60
Fourageren 79
Fraselen 79
Speling der natuur 116*
Gaas schilderen 119
Vogels aan de kerstdis 129
Afrikaanse kweekvogels 132
COM-Kampioenschappen 134-445
Dertien is soms te weinig 153
Endoscopie in Zweden 163
Vogelieren 167*
Volièrevijverje 201*
Hergebruik van nesten 227
Hoeveel eieren leggen zwaluwen 228
Hygrometers 249
Signaalcommunicatie 279
Tussen twee seizoenen 299
Erelucht oorkonden bij kweek 304
Groene inlage tussen pag 304 en 305
alles over t's, ringen etc.
Ringen 306
Bodembedekkers 333
Hagen en houtwallen 335
Amazonegebied 343 - 383*
Geografische rassen 346
Huisvesting 360
Oud worden 360
Infrarode lamp 379
Insectenval 379
Sexen van kaktoes 395*
Broedblok 403
Duijfen in de volièrre 426
Zangkooitjes 429
Burenhulp (kinselectie) 447
Kippen in de volièrre 469
Stamopbouw 496
Regulerende factoren 518
Geslachtsrijpe leeftijd 543
Exotische vogels als huisdier
33-132-177-222-395-535

Afrikaanse dwergijsvogel 87
Ambon koningsparkiet 111
Amerikaans purperhoen 89*
Amerikaanse gaaien 107
Ara's 420*
Australische kuitduif 68*-466

Agaporniden

Algemeen 4*
Ag. cana 121*
Ag. fisherie 347*
Ag. lilianae 469*
Ag. nigripennis 532*
Ag. personata 373*
Ag. pullaria 73*
Ag. roseicollis 261*
Ag. swindermiana 197*
Ag. taranta 164*

Baardparkiet, rozeborst 328*

Baardsijs 287*

Baardvogels 8*-324*

Bladvogels 272*

Blauwfazantje 423

Blauwkop blauwfazantje 399-423

Blauwkop cubaduij 465*

Bloedfazanten 173*

Boomklover 433*

Bourksparkiet, roze 101*-251

Brilvogeltje 297*

Bronsvleugelduij 106-466*

Bruinnek musgors 344*

Bruinrug goudmus 339

Buulbuul 217*

Belangrijke mededelingen

46-95-136-183-191-232-286-299-304-318-366-406-447-448-480-491

Bloemen en planten
Adiantum 39
Ananas 180
Eucharis 329
Euphorbia 498
Galathea 277
Iris 520
Liatris 105
Paphiopedilum 223
Vriesea 79

Boekbespreking 74-280-310

Bondskampioen 82-439-439

Caique, witbuik 441*
Capuzensijs 23-337*
Casuarissen 244*
Chinese nachtegaal 391
Cotinga's 148*
Damalijster 203
Diamantduifje 466-827
Dikkop 18
Donkerode ara 420*
Doornastride 248*
Drekleur glanspreeuw 531
Driehalv kievitvogel 148*
Dwergijsvogel, afrikaanse 87
Edelzanger 181
Emerald glanspreeuw 271
Europese kooivogels (wildsang)
39-130-158-224-473-536

Finsch amazone 196*

Fiskaal klauwier 260*

Flamingo's 53*

Fotografie

11-63-133-157-229-307-351-405-431-475-534

Geelsnavel saltator 424*

Gele kwikstaart, grote 376*

Gestreepte astride 468*

Goudnek ara 29*

Goudvink, grize 357

Goudvoorhoofd bladvogel 272*

Grauwe klauwier 477*

Grenadierwever 393*

Groene breedbek 516*

Groene glanspreeuw 24*

Groenvleugel glanspreeuw 25*

Grondduij, rode 200*

Grijskop klauwier 372*

Grijswang baardvogel 324*

Grasparkieten

Algemeen 70-294

Bonte 177-230-246

Spangle 440*

Haaksnavel kolibrje 345*

Haliband baardvogel 9

Haliband honingvogel 117*

Hardwick's bladvogel 272*

Heggenmus 175

Herdermaia 467

Huiswaluw 137*

Ibis, rode 357

Japanse meeuw 493

Japanse nachtegaal 391-473

Josephine lori 301*

Kaapse buulbuul 217*

Kaapse glanspreeuw 24*

Kaapse mus 528*

Kakariki's 204*

Kaktoes, alle witte 395*

Koibries 536*

Koningsparadijsvogel 541

Koningsparkiet, ambon 111

Kraagparkiet 112*

Kuifwartelduij 293*

Kleurkanaries

Algemeen 103-254-275-313-358-426-427-429-523

Blauw, rec. 110

Bruinpastelivoor 325*

Dominant wit 7

Mozzieken 75*

Witte 13

Lories

Josephine 301*

Molukken 28*-512*

Musschenbroek 21*

Papoea 23*

Purpernek 512*

Rode 512*

Maximiliaan papegaai 80*

Molukkenlori 28*-512*

Motmot 292*

Mozambiqueijs 181

Mus, kaapse 528*

Mus, rutilans 529*

Musschenbroek lori 21*

Narina trogon 446

Oranjewever 393*

Onkruiden

Algemeen 32*
Canadese fijnstraal 400*
Gele piomp 128
Herik 444*
Kleine egelskop 220*
Kromhals 281*
Kroontjeskruid 65*
Paarse dovenetel 540*
Pijlkruid 176*
Roiklaver 352*
Valeriaan 492*
Vogelmuur 310

Paarskop amazone 196*

Papoealori's 23

Parasolvogel 149*

Perlhalsduifje 464

Philippijnse kaktoe 342

Putter 130-158-224*-443

Postuurkanaries

Berner 273

Fife fancy 155

Gloster 108

London fancy 331

Milano 126

Münchener 59

Padovano 303

Yorkshire 20

Zuidhollandse frieë 221*

Rodecap parkiet 498

Reuzereiger 399

Rode ara 421*

Rode grondduij 200*

Rode ibis 357

Rode wouw 197

Roodborst koekoek 124*

Roodbuik papegaai 101*

Roodkop papegaaiamidine 342

Roodoog buulbuul 216*

Roodnavel aurora 468*

Roodnavel kya 436*

Roodvoorhoofd kanarie 233*

Roseborst baardparkiet 328*

Rose vink 309*

Saltator 424*

Soldaten ara 421*

Spitsstaartamidine 462*

Saalvink 295

Sydney astride 248*

Sijs 300

Taipacotiduij 464

Tamboerijnduij 465

Tokken 203

Tortelduij 464

Turquoiseparkiet, gele 160*

Violetstaart kolibrje 345*

Vlammenwever 393*

Vredesduifje 466

Vilkleurennon 524*

Voeding 13-252-358

Buffalowormen 392

Kiemzaad 377

Volière van de maand

36-66-122-184-219-276-357-402-434-478-542

Wevers, algemeen 340*

Wida's, algemeen 340*

Wienerastride 111

Witbuik caique 441*

Zebraduijje 27-468

Zilver diamantduifje 527

Zilveroornachtegaal 530

Zonneral 480*

Zwaan, zwarte en witte 300

Zwarte gier 401

Zwartmaskerduifje 464*

Zwartoog buulbuul 217*

Zangkanaries

Harzers 199-311-353-449-490

Zebravinken 190

Ziekten

Algemeen 517

Aspergillosis 86

Pseudo tuberculose 38

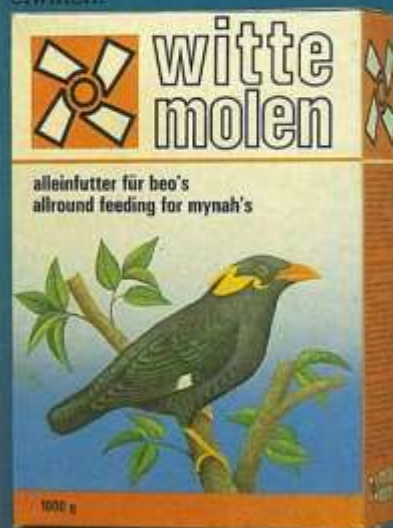
* met kleurafbeelding

gun uw vogels het beste

Beekorrel

De korrel opgebouwd uit hoogwaardige voedingsstoffen, aangevuld met dierlijke eiwitten.

Al onze "zachtvoeders" zijn wetenschappelijk samengesteld. Vitaminen, mineralen en sporenelementen, afgestemd op de behoefte van de vogel zijn in de juiste verhoudingen toegevoegd. (Analyse op de verpakking).

Korrelvoer

Geextrudeerde korrel voor merels en lijsterachtigen. Licht verteerbaar zodat de natuurlijke voeding dicht wordt benaderd.

Universeelvoer

Voor insecten en vruchteneters. Geeft kleur, glans en gezang aan Uw vogels.

Wimo-elvoer

Zo uit het pak in de bak (verpakking 1/2, 1 en 2 1/2 kg.).

Gemengd Vogelgrit

Moulin-Mouette bevat het bekende oesterschelpesgrit, Noordzeegrut, roodsteen, kalksteen, houtskool, kalkaardig zeewier en maagkiesel.

Alleenvertegenwoordiging:
ALLESTERIN B.V.
Moleneind 2
Telefoon 04165-1433
4288 GD Meeuwen N.B.